

מאת מכון ממרא - כל הזכויות שמורות

[/https://mechon-mamre.org](https://mechon-mamre.org)

מסכת מועד קטן פרק א

דף א,א פרק א הלכה א משנה משקין בית השלחין במועד ובשביעית בין ממעיין שיוצא בתחלה בין ממעיין שאין יוצא בתחלה אבל לא ממי גשמים ולא ממי קילון ואין עושין עוגיות לגפנים :

דף א,א פרק א הלכה א גמרא ניחא מעיין שלא יצא בתחילה מעיין שיוצא בתחילה ולא טריח הוא אלא כר"מ דר"מ אמר משקין ממנו אפילו שדה בית הבעל. א"ר יוסי דברי הכל כשהיה אחד ונעשה שנים או שהיו מימיו מועטין ונתברכו: ותני כן מעיין שיצא בתחילה משקין ממנו אפילו שדה בית הבעל דברי ר"מ. וחכ"א אין משקין ממנו אלא שדה בית השלחין שחרבה. על דעתיה דר"מ משקין ממנו דבר שאינו אבד ודבר שהוא טריח. על דעתיה דרבנן אין משקין ממנו אלא דבר שהוא אבד ובלבד דבר שאינו טריח. אבל וטרח מה אמרי בה רבנן. נישמענה מן הדא כל שהוא פסידה והולכת זו היא בית השלחין.

דף א,ב פרק א הלכה א גמרא עמדה מלהכחיש זו בית הבעל מחלוקת דר"מ וחכמים. עד כמה תשהא ותיעשה בית השלחין עד כדי שתשהא שנים שלשה ימים קודם לרגל. נישמענה מן הדא חבריה נגב קומי מועדא תלתא יומין חזר במועדא. אתא עובדא קומי רב חונה ואמר אילין דאכחשין ישתיין אילין דלא אכחשין לא ישתיין. ר' יונה ור' יוסי הורון בהדה מקרת דציליאי דהוון זריעה סערין מיחצדינון במועדא דלא יפקען וייבדן: ניחא מי קילון מי גשמים א"ר יוחנן גזרו מי גשמים מפני שהן כמי קילון. ר' ביסנא בשם ר' לא שנו אלא במועד הא בשביעית מותר. מה

בין שביעית מה בין מועד שביעית ע"י שהיא מותרת במלאכה התירו בין דבר שהוא טריח בין דבר שאינו טריח. מועד ע"י שהוא אסור במלאכה לא התירו אלא דבר שהוא אבד ובלבד דבר שאינו טרח. ואית דבעי מישמענה מן הדא שביעית ע"י שזמנו מרובה התירו. מועד ע"י שזמנו קצר אסרו. אותן שבעה ימים האחרונים לא מסתברא מיעבדינן בשבעה ימי הרגל ויהיו אסורין. ר' ירמיה בעי מי תמציות שלא פסקו מה הן. נישמענה מן הדא אלו הן מי תמציות כל זמן שהגשמים יורדין וההרים בוצצין. פסקו גשמים אע"פ שהרים בוצצין הרי הן כמי תמציות. פסקו מלהיות בוצצין הרי הן כמי גביים. עד איכן חייה בר בון בשם ר' יוחנן עד כדי שתפרח חברית. רבי לעזר בי יוסי בשם רבי תנחום בי ר' חייה עד כדי שיעשו כרגלי האווז. רבי ירמיה בעי פרוחה חברית ולא פסקה למפריעו הוא נעשה כמעין או מיכן ולבא. ליידה מילה הטביל בו מחטים וצינורות אין תימר למפריעו הוא נעשה מעין טהרו אין תימר מיכאן ולבא לא טהרו. רבי לעזר בי רבי יוסי שאל

דף ב, א פרק א הלכה א גמרא אילין אנטרגטייא מה את עביד לון כמי קילון או אינון כמי קילון. בריכה שנתמלאת מן המעיין והפסיק המתוכה מהו להשקות ממנה. נישמענה מן הדא אבל אין משקין לא ממי הגשמים ולא ממי הקילון. מה אנן קיימין אם בשעה שהגשמים יורדין והלא כמשקין לים הגדול הן. אלא כי נן קיימין בשעה שפסקו גשמים אם בשעה שפסקו גשמים לא כבריכה שנתמלאת מן המעיין והפסיק המעיין מתוכה היא ואת אמר אין משקין ממנה הדא אמרה בריכה שנתמלאת מן המעיין והפסיק המעיין מתוכה אין משקין ממנה. בריכה שנתמלאת מן הקילון והמשיך המעיין לתוכה מהו להשקות ממנה נישמענה מן הדא שדה בית השלחין שניטופה לתוך שדה בית השלחין אחרת משקין ממנה. א"ר ירמיה ועודה מנטפת. וכי מחמת הניטוף

היא יכולה להשקות. לא מחמת עצמה שהיא מליאה ואת אמר משקין ממנה הדא אמר בריכה שנתמלאת מן הקילון והמשיך המעין לתוכה משקין ממנה. ותני שמואל כן הפוסקין והבריכה שמילאן קודם לרגל לא ישקה מהן ברגל אם היתה אמת המים עוברת ביניהן משקה מהן ואינו נמנע: ואין עושין עוגיות לגפנים. אלו הן עוגיות אלו הן הבדידין שבעיקרי אילנות כיי דתנינן תמן יד הבדיד ארבעה:

דף ב, א פרק א הלכה ב משנה ר' אלעזר בן עזריה אומר אין עושין את האמה בתחילה במועד ובשביעית וחכ"א עושין את האמה בתחילה בשביעית ומתקני את המקולקלות במועד ומתקנין את קילקולי המים שברשות הרבים וחוטטין אותן ומתקנין את הדרכים ואת הרחובות ואת מקוות המים ועושין כל צורכי הרבים ומציינין על הקברות ויוצאין אף על הכלאים:

דף ב, ב פרק א הלכה ב גמרא תמן תנינן ר' לעזר בן עזריה אוסר עד שיעמוק שלשה או עד שיגביה שלשה או עד שיתן על הסלע. פתר לה תרין פתרין בשהיה לו דבר ממועט בתוך ביתו מערב שביעית והוא מבקש להוציאו בתוך שדהו בשביעית הרי זה מוסיף עליו והולך משיפסקו עוברי עבירה רבי לעזר בן עזריה אוסר מה טעמא דר' לעזר בן עזריה שמא לא ימצא לו זבל ונמצא מזבל את אותו המקום. אתיא דר' לעזר בן עזריה כר' יוסי כמה דר' יוסי אומר אין זבל מצוי כן ר' לעזר ב"ע אמר אין זבל מצוי. פתר לה פתר חורין כשהיה לו דבר ממועט בתוך ביתו בערב שביעית והוא מבקש להוציאו לתוך שדהו בשביעית ה"ז מוסיף והולך משיפסקו עוברי עבירה ר' לעזר בן עזריה אוסר מ"ט דר' לעזר בן עזריה שמא לא ימצא לו זבל ונמצא מזבל את אותו מקום. ולא כבר הוא מזובל מערב שביעית. ר' ירמיה ר' בון חייה בשם ר' בא בר ממל מפני מראית העין עד שיוציא עשר משפלות כאחת. ולית לרבנן מפני מ"ע א"ר אידי דחוטרא סלו ומגריפו מוכיחין עליו שהוא עושה אשפה. ר' יוסי בי

ר' בון אמר אילין שמועתא דהכא דתנינן תמן רבי לעזר
בן עזריה אומר אין עושין את האמה בתחילה במועד
ושביעית. א"ר ירמיה מפני שהוא מכשיר את צדדיה
לזריעה. ר' ירמיה ר' בון בר חייה בשם ר' בא בר ממל
מפני מראית העין. הוון בעיי מימר מאן דאמר תמן
מפני מראית העין וכא מראית העין מ"ד תמן מפני
שהוא מכשיר את צדדיה לזריעה וכא מה אית לך. לית
לך אלא כהדא שמא לא ימצא לו זבל ונמצא מזבל את
אותו המקום. מה נפק מן ביניהון חפר לעשות אמה של
בנין הוון בעיי מימר מ"ד תמן מפני מראית העין וכא
מפני מראית העין מאן דאמר תמן מפני שהוא מכשיר
את צדדיה לזריעה הרי אינו מכשיר את צדדיה
לזריעה. הכל מודין שאם היה לו שם אבנים או צרורות
או סיד או גיבסס מותר: ומתקנין את המקולקלות
במועד. דבר שהוא לצורך המועד אבל דבר שאינו
לצורך המועד אסור בשל יחיד אבל בשל רבים אפי' דבר
שאינו לצורך המועד מותר.

דף ג,א פרק א הלכה ב גמרא כהדא דבני דסכותא
איתפחת' במועדא ושרא לון רבי אבהו מעבדינה
במועדא. בטריח וכיוני לא סברון מימר ובלבד שלא
יכוין את מלאכתו במועד. אמרין אין לא מתעבדא
כדון לא מתעבדא עוד. איירא דציפורין
איתפחת. במועדא חברייה סברין מימר שרי מן הדא
ומתקנין את קילקולי המים. א"ר פינחס לא אסר ר'
ירמיה אלא משם הלכת הפטיש. בית עלמא דבר
מקטיא איתפחת במועדא. רב חונה סבר מימר שרי מן
הדא ועושין כל צורכי הרבים. א"ל ר' מנא ולא תני
שמואל אלא להיות שפיר את סדקיהן. חוטטן
אותן. גרפין לון כיי דתנינן תמן החוטט בצינור לקבל
צרורות ועושין כל צורכי הרבים. אלו הן צורכי הרבים
דנין דיני ממונות ודיני נפשות דיני מכות ופודין את
השבויין וערכים וחרמים והקדישות ומשקין את
הסוטה ושורפין את הפרה ועורפין עגלה
ערופה. ורוצעין עבד עברי ומטהרין את המצורע

ומפרקין את המנעל מעל גבי האימוס אבל לא מחזירין אותו: ומציינין על הקברות. לא כבן ציינו מאדר. תיפטר שירד שטף של גשמים ושטפו: ויוצאין אף על הכלאים. לא כבר יצאו באדר תיפטר שהיתה השנה אפילה ואין הצמחים ניכרים. ומניין לציון ר' ברכיה ר' יעקב בר בת יעקב בשם ר' חונייה דברת חוורן. ר' יוסה אמר לה רבי יעקב בר אחא בשם ר' חונייה דברת חוורן ר' חזקיה ר' עוזיאל בריה דר' חונייה דברת חוורן (ויקרא יב) וטמא טמא יקרא כדי שתהא טומאה קוראה לו בפיה ואומרת לו פרוש. ר' לא בשם ר' שמואל בר נחמן (יחזקאל לט) ועברו העוברים בארץ וראה עצם אדם ובנה אצלו ציון מיכן שמציינין על העצמות. אדם מיכן שמציינין על השדרה ועל הגולגולות. ובנה מיכן שמציינין על גבי אבן קבועה. אם אומר את על גבי אבן תלושה אף היא אבן אחת מצויינת אף על פי שאין מקיימין כן המאהיל עליה טמא אני אומר מת קמצוץ היה נתון תחתיה. היו שתים המאהיל עליהן טהור ובניהן טמא אם היה חרוש בינתיים הרי הן כיחידות ביניהן טהור סביבותיהן טמא. תני אין מציינין על הבשר שמא נתאכל הבשר. ר' יוסטא בר שונם בעא קומי ר' מנא ולא נמצא מטמא טהרות למפרע אמר ליה מוטב יתקלקלו בו לשעה ואל יתקלקלו בו לעולם:

דף ג,א פרק א הלכה ג משנה רבי אליעזר בן יעקב אומר מושכין את המים מאילן לאילן אבל לא ישקה את כלה שדה כולה זרעים שלא שתו לפני המועד לא ישקם במועד וחכמים מתירין

דף ג,ב פרק א הלכה ג משנה בזה ובזה:

דף ג,ב פרק א הלכה ג גמרא רבי מנא אמר לה סתם. רבי אבין בשם שמואל בסתם חלוקים. מה אנן קיימין אם במרווחין דברי הכל אסור אם ברצופין דברי הכל מותר אלא כי נן קיימין בנטועין מטע עשר לבית סאה רבי ליעזר בן יעקב עבד לון כמרווחין ורבנן

עבדין לון כרצופין. הא רבנן אמרי במרווחין אסור להשקות מהו להמשיך. נילף הדא דרבנן מן דרבי ליעזר בן יעקב כמה דר' ליעזר בן יעקב אמר במרווחין אסור להשקות ומותר להמשיך כן רבנן אמרי במרווחין אסור להשקות ומותר להמשיך. ולא כן סברינן מימר במרווחין דברי הכל אסור והן עפר לבן לא במרווחין הוא. אלא כאן בשביעית וכאן במועד. מה בין שביעית ומה בין מועד. שביעית על ידי שהוא מותרת במלאכה התיירו בין דבר שהוא טריח בין דבר שאינו טריח מועד ע"י שהוא אסור במלאכה לא התיירו אלא דבר שהוא אבד ובלבד דבר שאינו טריח. ואית דבעי מימר נישמענה מן הדא שביעית על ידי שזמנה מרובה התיירו מועד על ידי שזמנו קצר אסור. אותן שבעת ימים האחרונים לא מסתברא מיעבדינן כשבעת ימי הרגל ויהיו אסורין. אשכח תני מרבצין בעפר לבן בשביעית אבל לא במועד: וחכמים מתירין בזה ובזה. מהו בזה ובזה בין ששתו קודם לרגל בין שלא שתו קודם לרגל. אלא כאן באילן כאן בזרעים:

דף ג,ב פרק א הלכה ד משנה צדין את האישות ואת העכברים בשדה האילן ובשדה הלבן כדרכו במועד ובשביעית ר' יהודה אומר בשדה האילן כדרכו ובשדה לבן שלא כדרכו ומקרין את הפירצה במועד ובשביעית בונה כדרכו:

דף ג,ב פרק א הלכה ד גמרא אישות זו חולדה. אע"פ שאין ראיה לדבר זכר לדבר (תהילים נח) נפל אשת בל חזו שמש. ניחא בשדה האילן בשדה הלבן. אלא בשדה הלבן שהיא סמוכה לשדה האילן: כדרכו. צד במצודה. שלא כדרכו תוחב בשפוד ומכה בקרדום ומורדד את האדמה תחתיה. תני מחריבין חורדי הנמלים במועד כיצד הוא עושה רשבי"ג אומר נוטל מאלו ונותן בצד אלו והן מחנקין אלו את אלו

דף ד,א פרק א הלכה ד גמרא והוא שתהא אמת המים עוברת ביניהן: ומקרין את הרצפה במועד. אבן על גבי

אבן וצרור על גבי צרור. ובשביעית בונה כדרכו אבן על גבי צרור וצרור ע"ג אבן. ובפירצה שאינה סגה את העפר אבל פירצה שהיא היתה סגה את העפר אסור לגודרה בשביעית ותני כן כל פירצה שהיא סגה את העפר אסור לגודרה בשביעית ושאינה סגה את העפר מותר לגודרה בשביעית. בשאינה מכשלת את הרבים אבל אם מכשלת הרבים אע"פ שהיא סגה את העפר מותר לגודרה בשביעית כהדא אם היה כותלו גוהה סותרו ובונהו. ויסתור ולא יבנהו. רבי חנניה בשם רבי יוחנן התירו סופו מפני תחלתו שאם אומר את לו שלא יבנה אף הוא אינו סותרו ונמצא בא לידי סכנה:

דף ד, א פרק א הלכה ה משנה ר' מאיר אומר רואין את הנגעיים להקל אבל לא להחמיר וחכמים אומרים לא להקל ולא להחמיר ועוד א"ר מאיר מלקט אדם עצמות אביו ואמו מפני ששמחה היא לו ר' יוסי אומר אבל הוא לו ולא יעורר על מתו ולא יספידנו קודם לרגל שלשים יום:

דף ד, א פרק א הלכה ה גמרא תמן תנינן בהרת כגריס ופסת כגריס ונולד לפסיון מחיה או שער לבן. והלכה לה האוס ר' עקיבה מטמא וחכמים אומרים תיראה כתחילה. הא רבי עקיבה מטמא ומחליט ורבנן אמרי תיראה כתחלה מחליטין. ומה ביניהון ר' יוחנן אמר ערב הרגל ביניהון. רבי עקיבה אומר הי קדמייתא ואין את נזקק לו לא להקל ולא להחמיר. ורבנן אמרי חורי היא ואת פוטרן מן הראשונה.

דף ד, ב פרק א הלכה ה גמרא והיידא היא שלא להחמיר שאין את נזקק לו לשנייה לא להקל ולא להחמיר. ר' יוסה בשם ר' אחא אתייה דיחידייא דהכא כסתמא דתמן ודיחידייא דתמן כסתמא דהכא. אתייה דיחידייא דהכא כסתמא דתמן ר' עקיבה אומר היא קדמייתא ואין את נזקק לו לא להקל ולא להחמיר ודיחידייא דתמן כסתמא דהכא ורבנן אמרי חורי היא ואת פוטרן מן הראשונה. ותנינן הכא ר' מאיר אומר

רואין את הנגעים בתחילה להקל אבל לא להחמיר. ר' יוסי בי ר' בון בשם רבי אחא בין דיחידייא דהכא בין דרבנן דהכא מודיי לרבנן דתמן להקל אבל לא להחמיר. תמן בשהלכה לה האוס ברם הכא בשהלכו להם הסימנין והאוס קיימת. א"ר נראים דברי ר' יוסי במוסגר ודברי ר' מאיר במוחלט ר' זעירה אמר ימי הרגל ביניהון. ר' עקיבה אומר היא קדמיתא והוא נכנס לעזרה ורבנן אמרי חורי היא ואינו נכנס לעזרה. הא ר' עקיבה מטמא ומחליט ורבנן אמרי תיראה כתחילה מחליטין. ומה ביניהון שמואל אמר

דף ה,א פרק א הלכה ה גמרא פריחה ביניהון. ר' עקיבה אומר היא קדמייתא בפורח מן הטמא טהור ורבנן אמרי חורי היא בפורח מן הטהור טמא. ואמרין בשם שמואל פריחה ושחין המורד ביניהון. רבי עקיבה אומר היא קדמייתא בפורח מן הטמא טהור ורבנן אמרי חורי היא בפורח מן הטהור טמא. בגין דהוא חורי הא אין הוא היא טהורה ואתייא כיי דאמר רבי שמעון בן לקיש דאיתפלגון פרוחה בו בשחין המורד ר' יוחנן אמר טהור ר' שמעון בן לקיש אמר טמא: ועוד א"ר מאיר מלקט אדם עצמות אביו ואמו מפני ששמחה היא לו. בראשונה היו קוברין אותן במהמורות נתאכל הבשר היו מלקטין את העצמות וקוברין אותן ברזים אותו היום היה מתאבל ולמחר היה שמח לומר שנינוחו אבותיו מן הדין. תני המעביר ארון ממקום למקום אין בו משום ליקט עצמות א"ר אחא הדא דאת אמר בארון של אבן אבל בארון של עץ יש בו משום ליקוט עצמות. א"ל ר' יוסי ואפילו תימר בארון של עץ אין בו משום ליקוט עצמות. אי זהו ליקוט עצמות מעבירין באפיקרסין ממקום למקום ותני כן ליקוט עצמות מלקט עצם משיתאכל הבשר. חגיי בשם ר' זעירה ליקוטי עצמות כשמוען. תני אין שמועה לליקוטי עצמות אמר רבי חגיי והוא ששמע למחר אבל אם שמע בו ביום יש שמועה לליקוטי עצמות ויש שיעור לליקוטי

עצמות. תנא ניקומכי קומי ר' זעירה אין שיעור לליקוטי עצמות כהדא רבי מנא הורי לר' הלל דכיפרה

דף ה,ב פרק א הלכה ה גמרא לקרוע ולהתאבל כר' אחא שלא להיטמאות כר' יוסי. תני ליקוטי עצמות אין אומרים עליהן קינים ונהי. אין אומר עליהן לא ברכת אבלים ולא תנחומי אבלים אלו הן ברכת אבלים מה שהן אומרים בשורה תני אבל אומרים עליהן דברים מהו דברים רבנן אמרו קילוסין: ולא יעורר על מתו. אי זהו העירור מזכירתו בין המתים. ולא יספידנו אי זה הוא הספד שהוא עושה לו הספד בפני עצמו. הדא דאת אמר בישן אבל בחדש מותר. אי זהו חדש ואי זהו ישן חדש בתוך שלשים יום ישן לאחר שלשים יום. תני לא תעורר אשה לווייתה במועד. ר' נחמן בשם ר' מנא אמר לווייתה כמה דתימר (איוב ג) העתידים עורר לויתן. תני לא ישא אדם אשה שיש לה בנים אפילו בקבר א"ר ייסא מפני מעשה שאירע:

דף ה,ב פרק א הלכה ו משנה אין חופרין כוכין וקברות במועד אבל מחנכין את הכוכין ועושין נברכת וארון עם המת בחצר ר' יהודה אוסר אלא א"כ יש עמו נסרים:

דף ה,ב פרק א הלכה ו גמרא איזהו חינוך קברות. רבי יוסי בר נהוראי אמר סדו בסיד רב חסדא אמר אם היה ארוך מקצרו ריב"ל אמר מאריך בו מצד אחד ומרחיב בו מצד אחד. תני רבי חייה מאריך בו ומרחיב בו בין מצד אחד בין משני צדדין ועושין נברכת במועד. זה הבקיע כל שהוא תושב נקרא בקיע. וארון עם המת בחצר הדא דאת אמר במת שאינו מפורסם אבל במת שהוא מפורסם עושין לו ארון אפי' בשוק. כד דמך ר' חנניא חברין דרבנן עבדין ליה ארון בשוקא. הכל מודין שלא יקוץ לו ארזים ודכוותה לא יחצוב לו אבנים. היו חצובות תפלוגתא דר' יהודה ורבנן:

דף ה,ב פרק א הלכה ז משנה ואין נושאים נשים במועד לא בתולות ולא אלמנות ולא מייבמין מפני ששמחה

היא לו אבל מחזיר את גרושתו ועושה אשה תכשיטיה
במועד רבי יהודה אומר אשה לא תסוד מפני שניוול
הוא לה :

דף ו,א פרק א הלכה ז גמרא שמעון בר בא בשם רבי
יוחנן מפני ביטול פריה ורביה. בעון קומי רבי יסא
העבד מהו שישא במועד אמר לון נישמענה מן הדא מי
שחציו עבד וחציו בן חורין ואמר שמעון בר בא בשם
רבי יוחנן מפני ביטול פריה ורביה הדא אמרה שהעבד
מצווה על פריה ורביה וכל שהוא מצווה על פריה ורביה
אסור לו לישא במועד. ר' אילא ר' לעזר בשם ר' חנניה
על שם שאין מערבין שמחה בשמחה. רבי לא שמע לה
מן הדא (מלכים א ח) כי חנוכת המזבח עשו שבעת
ימים והחג שבעת ימים ר' יעקב בר אחא שמע לה מן
הדא (בראשית כט) מלא שבוע זאת ר' אבהו בשם רבי
לעזר מפני הטורח. תני אבל מתכוין הוא ונושא מערב
הרגל. לית הדא פליגא על ר' לעזר לית הדא פליגא על
ר' יוחנן ואפילו על ר' חנניה לית היא פליגא א"ר בא
עלת כלתא נפקת טרחותא: אבל מחזיר הוא את
גרושתו. מפני שאינו שמחה היא לו הדא דאת אמר מן
הנישואין אבל מן האירוסין אסור: ועושה אשה
תכשיטה במועד. ואלו הן תכשיטי אשה גודלת וכוחלת
ופוקסת ונוטלת את שערה ואת צפרניה ומעברת כלי
חרש על פניה א"ר יודן אבוי דר' מתניה בלשון נקי היא
מתניתא: ר' יהודה אומר לא תסוד מפני שהוא ניוול
לה. תרין אמורין רבי חנניה ור' מנא. חד אמר בסיד
שהוא מתרתו לאחר המועד דברי הכל אסור וחורנה
אמר בסיד שהוא מתרתו לאחר המועד נחלקו אבל
בסיד שהוא מתרתו בתוך המועד דברי הכל מותר ולא
ידעין מאן אמר דא ומאן אמר דא. מן מה דא"ר חנניה
ר' יסא בשם ר' יוחנן ור' יודה כדעתיה כמה דר' יודה
אמר תמן צרת שעה צרה כן הוא אומר הכא ניוול שעה
ניוול. הוי דו אמר בסיד שהיא מתרתו בתוך המועד
נחלקו אבל בסיד שהיא מתרתו לאחר המועד דברי
הכל אסור:

דף ו,ב פרק א הלכה ח משנה ההדיוט תופר כדרכו והאומן מכלב ומסרגין את המיטות רבי יוסי אומר אף ממתחין :

דף ו,ב פרק א הלכה ח גמרא דבית ר' ינאי אמרו כדרכו ממלא את המחט. מכלב אחת אחת. רבי יוחנן אמר כדרכו אחת אחת מכלב מפסיע. מתניתא מסייעא לר' יוחנן הרוצענין מכלבין במועד. אין תימר אחת אחת כך היא אומנותן. אלא כינן קיימין במפסיע. אי זהו הדיוט ואי זהו אומן א"ר יוסי בן חנינה כל שהוא מזווג את האומריות זה הוא הדיוט. א"ר סימון בתופר כיסין היא מתניתא: ממתחין. רבי יסא אמר איתפלגון חזקיה ור' יוחנן חזקיה אמר סירוג שתי וערב. מיתוח או שתי או ערב. רבי יוחנן אמר סירוג או שתי או ערב. מיתוח היתה רפה ממתחה: א"ר חייה בר בא הכל מודין בסירוג שהוא שתי וערב מה פליגין במיתוח חזקיה אמר או שתי או ערב ר' יוחנן אמר אם היתה רפה ממתחה. רבי יסא הורי לשמואל בר' חנינה סירוג שתי וערב. ולא ידעין אי כהדא דחזקיה ואין כהדא דר' חייה בר בא דברי הכל. אמר רבי בון בר חייה קומי רבי זעירה מתניתא אמרה כן סירוג שתי וערב דתנינן תמן החובל מאימתי הוא חיבור למטה משיסרג בה שלשה בתים. אית לך מימר שתי ולא ערב או ערב ולא שתי. מהו להעריב ולסרג רב הושעיה אית ליה קמח וטחן חיטין ר' זעירה אמר לר' יונה פוק זבון לן שיחורין לדוכנה אמר ליה אית לן פילחא דמועדא ואיקפד עלוי :

דף ו,ב פרק א הלכה ט משנה מעמידין תנור וכירים במועד רבי יהודה אומר אין מכבשין את הריחים בתחלה :

דף ז,א פרק א הלכה ט גמרא תנא ר' חלפתא בר שאול ובלבד שלא יגדרנו בתחלה. תני תנור וכירים חדשים אין סכין אותן בשמן ואין טולין אותן במטלית ואין חוסמין אותן בצונין בשביל שיתחסמו ואם בשביל

לשפוך עליהן את הקדירה מותר. ותני כן תנור וכיריים חדשים הרי הן ככל הכלים המיטלטלין בחצר. רבי יודן בי רבי ישמעאל הורי מדוחק להביא כירה חדשה מבית האומן לשפות עליה את הקדירה בתחילה ביום טוב:

דף ז,א פרק א הלכה י משנה ועושין מעקה לגג ולמרפסת מעשה הדיוט אבל לא מעשה אומן שפין את הסדקין ומעגילין אותן במעגילה ביד וברגל אבל לא במחלציים הציר והצינור והקורה והמנעול והמפתח שנשברו מתקנין אותן במועד ובלבד שלא יכוין מלאכתו במועד כבשין שהוא יכול לוכל מהן במועד כובשין:

דף ז,א פרק א הלכה י גמרא לגג שלשה ולמרפסת עשרה: שפין את הסדקין. תני ר' חייה השף שף ברגל והמעגל מעגל ביד. מתניי במעגילה קטנה ומה דתני ר' חייה במעגילה גדולה: הציר והצינור והקורה והמנעול והמפתח שנשברו מתקנין במועד ובלבד שלא יכוין את מלאכתו במועד. כהדא ר' מנא איתבר עוקא דסולמיה שאל לר' יונה אבוי ושרא ליה. אפילו כן א"ל פוק חמי חד סב וסמוך עלוי נפק ואשכח ר' בון בר כהנא ושאל ליה ושרא ליה: וכל כבשין שהוא יכול לוכל מהן במועד כובשין. הא כבשין שאינו יכול לוכל מהן במועד לא א"ר בא הדא דאת אמר בשאינן אבודין אבל אם היה דבר אבד מותר. תני לא יהא יוצא ומלקט עשבים ומוכרן בשוק שאין דרכו לוכל מהן במועד. אמר רב הושעיה אם אומר את כן נמצאתה מתיר את האומנות במועד. לא כן אמר ר' בא הדא דאת אמר בשאינן אבודין אבל אם היה דבר אבד מותר. מתניי בשלקטן ברגל מה דאמר ר' בא בשלקטן מערב הרגל:

מסכת מועד קטן פרק ב

דף ז, א פרק ב הלכה א משנה מי שהפך את זיתיו ואירעו אבל או אונס או שהטעוהו טוען קורה ראשונה ומניחה לאחר המועד דברי רבי יהודה רבי יוסי אומר

דף ז, ב פרק ב הלכה א משנה זולף וגומר כדרכו :

דף ז, ב פרק ב הלכה א גמרא אנן תנינן מי שהפך את זיתיו תני רבי חייה מי שהיו זיתיו הפוכין ושנויין. מתניתן צריכה לרבי חייה ודר' חייה צריכה למתניתן. אילו תנינן ולא תנא ר' חייה הוינן אמרין לא אמרן אלא מי שהפכן פעם אחת אבל אם הפכן ושניין דברי הכל מותר הוי צורכה למתניתי דר' חייה. או אילו תנא ר' חייה ולא תנינן אנן הוינן אמרין לא אמרן אלא מי שהפכן ושניין אבל אם הפכן פעם אחת דברי הכל אסור הוי צורכא למתניי וצורכא למתניי דר' חייה. א"ר פינחס בי רבי זכיי מתניי בעטינים מה דתני רבי חייה ברגרים רבנן דקיסרין אמרין מתניתן כרבי יודה ומה דתני ר' חייה כרבי יוסה. רבי יודה אומר יאבד דבר מועד ואל יאבד דבר מרובה רבי יוסה אומר אל יאבד דבר כל עיקר. רבי יודה בר פזי בשם רבי יוחנן כשם שהן חלוקין כאן כך הם חלוקין בהלכות אבל. דתני אלו דברים שעושין לאבל בימי אבלו דורכין את עבדטו וזולפין את יינו וגפין את חביותיו וזיתיו הפוכין ושנויין טוחנן כדרכן ומשקין בית השלחין שלו בשהגיע זמנו לשתות

דף ח, א פרק ב הלכה א גמרא וזורעין את נירו פשתן ברביעה דברי רבי יודה. אמרו לו אם אינה נזרעת פשתן תזרע מין אחר אם אינה נזרעת בשבת זו תזרע בשבת אחרת. מני אמרו לו ר' יוסה. מחלפה שיטתיה דר' יודה תמן הוא אמר יאבד דבר ממועט ואל יאבד דבר מרובה וכא אמר הכין שנייא היא תמן שדרכו להערים. וכל שכן מחלפה שיטתיה דרבי יודה מה אית תמן שדרכו להערים את אמר מותר כאן שאין דרכו להערים לא כל שכן. אמר ר' חיננה מנו אמרו לו חכמים שהן בשיטת רבי יודה במועד :

דף ח,א פרק ב הלכה ב משנה וכן מי שהיה יינו בתוך הבור ואירעו אבל או אונס או שהטעוהו זולף וגומר וגף כדרכו דברי ר' יוסי ר' יהודה אומר עושה לו לימודים בשביל שלא יחמיץ:

דף ח,א פרק ב הלכה ב גמרא א"ר זעירא לא אמר אלא וכן מי שהיה יינו בתוך הבור הא בתחילה אסור. מה אנן קיימין אם בשהגיע זמנו לבצור ולא בצר הוא חטא על נפשיה אם בשלא הגיע זמנו לבצור הוה קאים אלא כי נן קיימין בשהגיע זמנו לבצור הוה סבר דו יכיל קיים ולא קס. כהדא ר"ש בי ר' ינאי קטף כרמיי במועדא חמוניה כל עמא וקטפון בתריה בשתא חוריתאי שבקיה ויבש. ילפון מקלקלת' ומתקנת' לא ילפון. רב חייה בר אשי בשם רב

דף ח,ב פרק ב הלכה ב גמרא הוהרא שרי מיעבדינה במועדא לצוד בה דגים במועדא. רבי יהודה הורי באילין מהולייא שרי מעבדינן במועדא לצורך המועד. ר' אמאי הורי באילין פומפיא שרי מיעבדינן במועדא לצורך המועד. רבנן דקיסרין אמרי מסיקין לפסין וקדירות לצורך המועד. שמואל אמר זפתין גרבא ולא זפתין כוזתא זפתין גרבא דזיפתא דקדקירא ולא זפתין כוזתא דזיפתא גלידא. אית דמחלפין זפתין כוזתא ולא זפתין גרבא זפתין כוזתא שהיא לשעה ולא זפתין גרבא שהיא לשהות:

דף ח,ב פרק ב הלכה ג משנה מכניס אדם פירותיו מפני הגנבים ושולה פשתנו מן המשרה בשביל שלא תאבד ובלבד שלא יכוין את מלאכתו במועד וכולן אם כיוונו את מלאכתן במועד יאבדו:

דף ח,ב פרק ב הלכה ג גמרא ודלא כרבי יודה דרבי יודה אמר יושב ושומר. רבי יעקב בר אחא בשם רבנן פרקמטיא אבדה שרי מטלטלתא במועדא. ר' יעקב בר אחא בשם ר' יסא הדא שיירתא שרי מיזבון מינה במועדא. הוה ידע דשיירתא מיעול ומיזלא

עיבידתיה. א"ר מנא אין ידע דלא מיזבן והוא פחת מן אגרא יזבין ואי לא לא יזבין. א"ר יוסי בר בון אגרא וקרנא קרן הוא אין ידע דלא מזבין והוא פחת מן קרנא יזבן ואי לא לא יזבן. ר' יונה ור' יוסה הורון בהדין לסוטה שרי מזבנתיה במועדא לצורך המועד. ר' יצחק בי ר' לעזר מפקד לר' הושעיה בי ר' שמי דהוה פרוש אין את ידע דאת מזבן ואילפא מורכא לך ואת אתי משתי גבן זבין ואי לא לא תזבין. ר' יונה בוצריה הוה ליה ספרין שאל לר' הונא מהו מזבנתין במועדא א"ל מחדי את מועדא שתי את קינדיטון. ר"ח חברין דרבנין אמר פרגמטיא נגבית

דף ט, א פרק ב הלכה ג גמרא מנכסי יתומים קטנים הוון בעי מימר בשיש עדים הא אם אין עדים יודעים לא. רבנן דקסרין בשם רבי לא לכן צריכא בשיש עדים יודעין הא אם אין עדים יודעין נעשית כפקדון. כך אנו אומרים פקדון לא יגבה מניכסי יתומין קטנים. מה בינו למלוה מלוה ניתנה להוצאה וזה לא ניתן להוצאה. א"ר בא בר ממל אילו היה לי מי שיומנה עמי היתרתי בשר בכור להישקל בליטרא והיתרתי שיהו עושין מלאכה בחולו של מועד. כלום אסרו בשר בכור להישקל בליטרא לא כדי שיהו מוכרין אותו בזול והן מערימין עליו ומוכרין אותו ביוקר. כלום אסרו לעשות מלאכה בחולו של מועד אלא כדי שיהו אוכלין ושותין ויגיעין בתורה ואינן אוכלין ושתין ופחזין. א"ר יוחנן אם הזכירוך לבולי יהא הירדן בעל גבולך. א"ר יוחנן קבלין רשות להיפטר מבולי. א"ר יוחנן לויין בריבית לחבורת מצוה ולקידוש החדש. רבי יוחנן בצפרא הוה נחת לכנישתא והוה מלקט פירורין ואבל ואמר יהא חולקי עם אילין דאכלין הכא רומשות :

דף ט, א פרק ב הלכה ד משנה אין לוקחין בתים עבדים ובהמה ואבנים אלא לצורך המועד או לצורך המוכר שאין לו מה יאכל אין מפנין מבית לבית אבל מפנה הוא להצירו מפני ששמחה היא לו אין מביאין כלים מבית האומן אם חושש להן מפנן לחצר אחרת :

דף ט, א פרק ב הלכה ד גמרא ניחא כולהן אבנים כהדא אם היה כותלו גוהה סותרו ובונה. ויסתור ולא יבנה רבי חנניה בשם ר' יוחנן התירו סופו מפני תחילתו שאם אומר את לו שלא יבנה אף הוא אינו סותרו ונמצא בא לידי סכנה. רבי יהושע בן לוי שאל לרשב"ל מהו ליקח בתים מן העכו"ם. א"ל אימת ר' שאל בשבת ותני בשבת מותר. כיצד הוא עושה מראה לו כיסין של דינרין והעכו"ם חותם ומעלה לארכיים

דף ט, ב פרק ב הלכה ד גמרא שכן מצאנו שלא נכבשה יריחו אלא בשבת דכתיב (יהושוע ו) כה תעשה ששת ימים. וכתיב וביום השביעי תסובו את העיר שבע פעמים וכתיב (דברים כ) עד רדתה אפילו בשבת הרי שאין לו מה יאכל קוצר ומעמר ודש ובלבד שלא ידוש בפרה. במספק ליחיד אבל במספק לרבים דש ואפילו בפרה. אין מפנין מדירה נאה לדירה נאה ולא מדירה כאורה לדירה כאורה. ולא מדירה נאה לדירה נאה ואין צריך לומר מדירה נאה לדירה כאורה. ובתוך שלו אפילו מדירה נאה לדירה כאורה שמחה לאדם בשעה שהוא דר בתוך שלו. אין מפנין את המת ואת העצמות מקבר מכובד למכובד ולא מבזוי לבזוי ולא מבזוי למכובד אין צורך לומר מן המכובד לבזוי. ובתוך שלו אפילו מן המכובד לבזוי ערב הוא לאדם שהוא נינוח אצל אבותיו: אין מביאין כלים מבית האומן. הדא אמרה פרגמטיא עבדה שרי מטלטלתא במועדא:

דף ט, ב פרק ב הלכה ה משנה מחפין את הקציעות בקש רבי יהודה אומר אף מעבין מוכרי פירות כסות וכלים מוכרין בצנעה לצורך המועד הציידין והדשושות והגרוסות עושין בצנעה לצורך המועד ר' יוסי אומר הן החמירו על עצמן:

דף ט, ב פרק ב הלכה ה גמרא כיני מתניי מעבין. ר' יהודה אומר יאבד דבר ממועט ואל יאבד דבר מרובה רבי יוסה אומר אל יאבד דבר כל עיקר. כהנא אמר אית מילין במועד דקשיין מן אהילות ומן נגעים. תמן

אמר רב ירמיה בשם רב פורסין מחצלת על גבי שיפוף בשבת וכא הוא אמר הכין. רבנן דקיסרין בשם רבי יעקב בר אחא לתולש מן הקרקע ביניהן רבין אמרי קוצר ומעבה רב יודה אומר לא יקצור אלא יעבה. קיבלו עליהן חרמי טיבריה ודשושי עכו וגרוסי ציפורין שלא לעשות מלאכה בחולו של מועד ניחא גרוסי ציפורין דשושי עכו. חרמי טיבריה ואינן ממעטין בשמחת הרגל. צד הוא בחכמה צד הוא במכמורת. אפילו כן אינן ממעטין בשמחת הרגל רבי אמי מיקל לון שהן ממעטין בשמחת הרגל:

מסכת מועד קטן פרק ג

דף י, א פרק ג הלכה א משנה ואלו מגלחין במועד הבא ממדינת הים ומבית השבים והיוצא מבית האסורים ומנודה שהתירו לו חכמים וכן מי שנשאל לחכם והותר והנזיר והמצורע מטומאתו לטהרתו:

דף י, א פרק ג הלכה א גמרא הא שאר כלב ני אדם אסורין. א"ר סימון גזרו עליהן שלא יכנסו לרגל מנוולין. תמן תנינן אנשי משמר ואנשי מעמד אסורין מלספר ומלכבס ובחמישי מותרין מפני כבוד השבת. הא שאר כל הימים אסורין. רבי יוסה ר' אבהו בשם רבי יוחנן רבי אבון בשם חזקיה גזרו עליהן שלא יכנסו לשבתן מנוולין. תני בשם רבי יודה הבא ממדינת הים אסור לו לגלח רבי יודה כדעתיה דרבי יודה אמר אסור לפרש לים הגדול. מעתה כהן שיצא חוץ לארץ הואיל ויצא שלא ברצון חכמים יהא אסור לו לגלח. חד כהן אתא לגבי ר' חנינה א"ל מהו לצאת לצור לעשות דבר מצוה לחלוץ או לייבם א"ל אחיו של אותו האיש יצא ברוך המקום שנגפו ואת מבקש לעשות כיוצא בו. אית דבעי מימר הכין א"ל. אחיו של אותו האיש הניח חיק אמו וחיבק חיק נכריי וברוך שנגפו ואת מבקש לעשות כיוצא בו. שמעון בר בא אתא לגביה רבי חנינה א"ל כתוב לי חדא איגרא דאיקר ניפוק לפרנסתי

לארעא ברייתא. אמר לו למחר אני הולך אצל אבותיך יהו אומרים לי נטיעה אחת של חמדה שהיתה לנו בארץ ישראל התרתה לה לצאת לחוץ לארץ: והיוצא מבית האסורין. הוינן סברין מימר כשהיה חבוש אצל העכו"ם אבל אם היה חבוש אצל ישראל לא. אתא מימר לך ואפילו חבוש אצל ישראל אינו ערב לאדם לגלח בבית האסורין: והמנודה שהתירו לו חכמים. מה אנן קיימין אם בשהתירו לו קודם לרגל יגלח אם בשלא התירו לו קודם לרגל אל יגלח אלא כי נן קיימין כשהתירו לו קודם לרגל וחל יום שלשים שלו להיות ברגל שאין נידוי פחות משלשים ואין נזיפה פחותה משבעת ימים. אין נידוי פחות משלשים יום (במדבר יא) עד חדש ימים עד אשר יצא מאפכם ואין נזיפה פחותה משבעת ימים (במדבר יב) הלא תכלם שבעת ימים. ר' הוה מוקר לבר אלעשא. אי"ל בר קפרא כל עמא שאלין לרבי ואת לית את שאל ליה. אי"ל מה נישאול אי"ל שאול משמים נשקפה הומיה בירכתי ביתה מפחדת כל בעלי כנפים (איוב כט) ראוונו נערים ונחבאו וישישים קמו עמדו הנס יאמרו הו הו והנלכד נלכד בעונו. הפך ר' וחמתיה גחך אמר רבי איני מכיריך זקן. וידע דלית הוא מתמנייא ביומוי. ביקשו לנדות את רבי מאיר אמר להן איני שומע לכם עד שתאמרו לי את מי מנדין ועל מה

דף י,ב פרק ג הלכה א גמרא מנדין ועל כמה דברים מנדין. ביקשו לנדות את רבי ליעזר אמר אמרין מאן אזל מודע ליה אמר רבי עקיבה אנא אזל מודע ליה. אתא לגביה אי"ל רבי ר' חביריך מנדין לך. נסתיה נפק ליה לברא אמר חרוביתא חרוביתא אין הלכה כדבריהם איתעוקרין ולא איתעקר'. אין הלכה כדבריי איתעוקרין ואיתעקרת אין הלכה כדבריהם חוזרין ולא חזרת. אין הלכה כדבריי חוזרין וחזרת. כל הדין שבחא ולית הלכה כר' אליעזר. אי"ר חנינה משניתנה לא ניתנה אלא אחרי רבים להטות. ולית ר' אליעזר ידע שאחרי רבים להטות לא הקפיד אלא על ידי ששרפו

טהרותיו בפניו. תמן תנינן חיתכו חוליות ונתן חול בין חולייא לחולייא רבי ליעזר מטהר וחכמים מטמאין זה תנורו של חכיניי. אמר רבי ירמיה חכך גדול נעשה באותו היום כל מקום שהיתה עינו של רבי ליעזר מבטת היה נשדף ולא עוד אלא אפילו חיטה אחת חצייה נשדף וחצייה לא נשדף והיה עמודי בית הוועד מרופפין. אמר להן ר' יהושע אם חברים מתלחמים אתם מה איפכת לכם ויצאה בת קול ואמרה הלכה כאליעזר בני. א"ר יהושע לא בשמים היא. ר' קריספי ר' יוחנן בשם ר' אס יאמר לי אדם כך שנה ר' ליעזר שונה אני כדבריו אלא דתניא מחלפין. חד זמן הוה עבר בשוקא וחמת הדא איתא סחותא דביתא וטלקת ונפלת גו רישיה אמר דומה שהיום חבירי מקרבין אותי דכתיב (תהילים קיג) מאשפות ירים אביון. רבי יהושע בן לוי שלח בתר חד בר נש תלתה זימני ולא אתא שלח א"ל אילולא דלא חרמית בר נש מן יומי הוינא מחרם לההוא גוברא שעל עשרים וארבעה דברים מנדין וזה אחד מהן (עזרא י) וכל אשר לא יבוא לשלשת הימים בעצת השרים והזקנים יחרם כל רכושו והוא יבדל מקהל הגולה. א"ר יצחק בי רבי לעזר אית סגין מינהון מבדרן במתניתא. תמן תנינן שלח לו שמעון בן שטח אמר לו צריך אתה לנדות שאילו נגזרה גזירה כשם שנגזרה בימי אליהו לא נמצאת מביא את הרבים לידי חילול השם שכל המביא את הרבים לידי חילול השם צריך נידוי. תמן תנינן שלח לו ר"ג אם מעכב אתה את הרבים נמצאת מכשלן לעתיד לבא לא נמצאת מעכב את הרבים מלעשות מצוה שכל המעכב את הרבים לעשות דבר מצוה צריך נידוי. תני א"ר יוסי תודוס איש רומי הנהיג את אנשי רומי שיהו אוכלין גדיים מקולסין בלילי פסחים. שלחו חכמים ואמרו לו אילולי שאת תודוס לא היינו מנדין אותך. ומהו תודוס א"ר חנניה דהוה משלח פרנסתהון דרבנן. לא נמצאתה מביא את הרבים לידי אכילת קדשים בחוץ שכל המביא את הרבים לידי אכילת קדשים בחוץ צריך נידוי. תמן תנינן את מי נידו את אלעזר בן חנוך

שפיקפק בטהרת הידים הדא אמרה המפקפק בדבר אפילו מדברי סופרים צריך נידוי. תמן תנינן דכמה השקוהו. מהו דכמה דכוותה. נידוהו ומת בנידויו וסקלו בית דין ארונו ללמדך שכל המנודה ומת סוקלים ארונו הדא אמרה המבזה זקן אפילו לאחר מיתה צריך נידוי. ביומוי דר' זעירה הוון מרחקין ומקרבין. אמר לון

דף יא, א פרק ג הלכה א גמרא רבי לא השתא מרחקין והשתא מקרבין. אמר רבי יוסה חזרו ונמנו לכשיחזור בו יהו מקרבין אותו. המנודה לרב מנודה לתלמיד המנודה לתלמיד אינו מנודה לרב. המנודה לאב בית דין מנודה לחכם המנודה לחכם אינו מנודה לאב בית דין. המנודה לנשיא מנודה לכל אדם. עד כדון חכם שנידה ואפילו חבר שנידה. נישמענה מן הדא חדא אמהא מן דבר פטא הוות עברה קומי חדא בנושא חמת חד ספר מחי לחד מיינוק יתיר מן צורכיה. אמרה ליה יהוי ההוא גברא מחרס. אתא שאל לרבי אחא א"ל צריך את חשש על נפשך. הדא אמרה העושה דבר שלא כשורה צריך נידוי. רבן שמעון בן לקיש הוה מעייני תינין בברברית אתון ליסטיא וגנבון מינהון בליליא ובסופא ארגש בהון. אמר לון ליהוון אילין עמא מחרמין. אמרון ליה ייא דהוא גוברא מחרס. חש על נפשיה אמר ממון אינון חייבין לי. דילמא נפשן. נפק פרי בתריהון אמר לון שרון לי. אמרין ליה שרי לן ונן שריי לך הדא אמרה המנדה את מי שאינו צריך ונידה אותו נידויו נידוי. מי מתיר. לא כן תני מת אחד ממנדיו אין מתירין לו. אמר רבי יהושע בן לוי הדא דאת אמר בשאין שם נשיא אבל אם יש שם נשיא הנשיא מתיר. ר' יעקב בר אחא בשם ר' בא בר ממל מעשה באחד שמת אחד ממנדיו ולא התירו לו. ולא כן אמר רבי יהושע בן לוי הדא דאת אמר בשאין שם נשיא אבל אם יש שם נשיא הנשיא מתיר. וקמת מה דאמר רבי יעקב בר אחא בשם רבי בא בר ממל בשלא חזר בו. רבי יעקב בר אביי בשם רב ששת נמנו באושא שלא

לנדות זקן. ואתייה כיי דאמר ר' שמואל בשם רבי אבהו זקן שאירע בו דבר אין מורידין אותו מגדולתו אלא אומרים לו (מלכים ב יד) הכבד ושב בביתך. רבי יעקב בר אביי בשם רבי אחא זקן ששכח תלמודו מחמת אונסו נוהגין בו כקדושת ארון רבי אחא ר' תנחום רבי חייה בשם רבי יוחנן זקן שנידה לצורך עצמו אפילו כהלכה אין נידויו נידוי. ביומוי דר' ירמיה אתת עקא על טיברייא. שלח בעי מנרתא דכספא גבי רבי יעקב בי רבי בון שלח א"ל אדיין לא שב ירמיה מרעתו וביקש לנדותו. והוה רבי חייה בריה דרבי יצחק עטושיא יתיב תמן. א"ל שמעתי שאין מנדין זקן אלא אם כן עשה כירבעם בן נבט וחביריו. א"ל דכמה השקוה וכירבעם בן נבט וחביריו עשה. ונדון אילין לאילין וחשון אילין על אילין וצרכון משתרייא אילין מן אילין: וכן מי שנשאל לחכם והותר. מה אנן קיימין אם כשנשאל קודם לרגל לא יגלח אם בשלא נשאל קודם לרגל אל יגלח אלא כי נן קיימין כשנשאל קודם לרגל ולא מצאו פתח לנדרו אלא ברגל כהדא רבי שמעון ברבי לא מצאו פתח לנדרו עד שבא אחד מזקני הגליל. ואית דאמרין רבי שמעון בן אלעזר הוה

דף יא, ב פרק ג הלכה א גמרא והוה נסיב ליה מן הכא ומקיים ליה הכא נסב ליה מן הכא ומקיים ליה הכא עד דאקימיה גו שימשא מפלי מאנוי. אמרון ליה אילו הויתה ידע דהדין סבא עבד לך הכין נדר הויתה אמר לון לא ושרון ליה. וליה אמרין הדא מנא לך אמר לון משרת ר"מ הייתי בברחו שנים ויש אומרים מקלו של ר"מ היתה בידו והיא היתה מלמדתו דעת. תני כל אלו שאמרו מגלחין במועד מותרין לגלח בתוך שלשים יום של אבל. אית תניי תני אסור ואית תניי תני מותר אמר רב חסדא מ"ד מותר בשיש שם רגל מ"ד אסור בשאין שם רגל מתניתא פליג על רב חסדא הרי שתכפוהו אבליו זה אחר זה ה"ז מיקל בסכין ובמספרת אבל לא במספריים. ויעשה אבל השני אצל הראשון כמי שהוא אנוס ויגלח. הוי לא אתאמרת אלא מפני כבוד

הרגל. ר' שמואל בר רב יצחק בעי ניחא בתוך ז' בתוך ל'. התיב ר' חנניה חברון דרבנן והא תני אלו דברים שאבל אסור בהן כל ז' אם בתוך ל' הוא אסור בתוך ז' לא כל שכן. לא איתאמרת אלא כשתכפוהו אבליים. הדא אמרה שהוא מותר א"ר מתניה מ"ד אסור כדרכו במספריים. שפם ונטילת צפורנים אית תניי תני ברגל מותר ובאבל אסור אית תניי תני ברגל אסור ובאבל מותר מ"ד ברגל מותר בשיש שם רגל ובאבל אסור בשאין שם רגל מ"ד ברגל אסור

דף יב,א פרק ג הלכה א גמרא בשיש שם הערמה באבל מותר בשאין שם הערמה רב חייה בר אשי בשם רב הלי כדברי מי שהוא מיקל כאן וכאן. ר"ש בר אבא בשם ריב"ל הלכה כדברי מי שהוא מיקל בהלכות אבל רב אמר שפם כנטילת צפורנים בכל דבר. א"ר ירמיה ובלבד בנוטות. ר' יצחק בר נחמן בשם רבי חנינא זוג בא לפני רבי בשפם ובנטילת צפורנים והתיר להם רבי. ר' סימון בשם ר' חנינה שני זוגות היו אחד מעמתן ואחד מידד עלה אחד בשפם ואחד בנטילת צפורנים והתיר להן ר'. כהדא ר' שמואל בר אבא דמכת אחתיה והוה יתיב מצמי טפרויי. סלר ג' לעזר לגביה ולא כסיתון סלק ג' נתן בר אבא לגביה וכסיתון. אמר ליה מן קומי רבי לעזר לא אסיתינון ומן קומי את מכסי לון א"ל ומה את סבר דאת חביב עלי כרבי לעזר :

דף יב,א פרק ג הלכה ב משנה ואלו מכבסין במועד הבא ממדינת הים ומבית השביה והיוצא מבית האסורין והמנודה שהתירו לו חכמים וכן מי שנשאל לחכם והותר מטפחות הידים ומטפחות הספרים ומטפחות הספג וכל העולין מטומאה לטהרה הרי אלו מותרין ושאר כל אדם אסורין :

דף יב,א פרק ג הלכה ב גמרא תני בלנרי נשים מותר לכבסן במועד היא בלנרי נשים היא בלנרי אנשים. מהו בלנרי נשים רבנן דקיסרין אמרי אנטינייא. ר' אבהו בשם ר' יוחנן מי שאין לו אלא חלוק אי מותר לכבסו

במועד א"ר יוסה בי ר' בון ובלחוד תריי דיהא שלח חד ולבש חד. בעון קומי רבי יוסה בגדי קטנים מה הן אמר לון כמי שאין לו אלא חלוק א'. בעון קומוי תנינן אין קורעין ולא חולצין ולא מברין אלא קרוביו של מת. הוות מטלתיה זעירא וקריבווי בען מיעול לגביה. מהו דיתבון פלגון מן לגיו ופלגון מן לבר אמר לון ייעלון פלגון יומא דין ופלגון למחר. אמר רבי מנא הן דהוינן סברין דו מקללה חמר. תני מטפחות ספרים אין מכבסין אותן במי רגלים אבל מכבסין אותן בנתר ובורית מפני הכבוד :

דף יב,א פרק ג הלכה ג משנה ואלו כותבין במועד קידושי נשים גיטין ושוברין דייתיקי ומתנה ופרוזבולין איגרות

דף יב,ב פרק ג הלכה ג משנה שום ואיגרות מזון שטרי חליצה ומיאונין ושטרי בירורין וגזירות ב"ד ואיגרות של רשות :

דף יב,ב פרק ג הלכה ג גמרא ואינו מיצר א"ר זעירא מכיון שנתן עתו לגרש אינו מיצר. ושוברים אימולוגים איגרות שום שום היתומים איגרות מזון מזונות אלמנה שטרי חליצה. אלו הן שטרי חליצה תמן אמר דקרבת קודמינא ושרת סיניה מעילוי ריגליה דימינא ורקת קודמינא רוקא דמיתחזי על ארעא ואמירת (דברים כה) ככה יעשה לאיש אשר לא יבנה את בית אחיו. ושטרי מיאונין אלו הן שטרי מיאונין. לא רעינא ליה לא שוינא ליה לא צבינא לאיתנסבא ליה. ושטרי בירורין ר"י אמר קומפרומיסין זה בורר לו אחד וזה בורר לו אחד. וגזרת ב"ד אלו גיזרי דינין. ואיגרות של רשות זו שאילת שלום :

דף יב,ב פרק ג הלכה ד משנה אין כותבין שטרי חוב במועד אם אינו מאמינו או שאין לו מה יאכל הרי זה יכתוב אין כותבין ספרים ותפילין ומזוזות במועד ואין מגיהין אות אחת אפי' בספר העזרה רבי יהודה אומר

כותב הוא אדם תפילין ומזוזות לעצמו וטווה לעצמו תכלת לציצתו :

דף יב,ב פרק ג הלכה ד גמרא אין כותבין שטרי ארסיות וקבלנות במועד. השם שם כדרכו. ובלבד שלא ימוד ושלא ישקול ולא ימנה. ומקבלין קיבולת במועד לעשותה לאחר המועד ואין מקבלין קיבולת במועד לעשותה בתוך המועד. השם שם כדרכו ובלבד שלא ימוד ושלא ישקול ולא ימנה. אמר ר' ירמיה אם אינו מאמינו ללוח או שאין לו מה יאכל ללבלר. אמר לו ר' יוסי אם אומר את כן נמצאתה מתיר את האומנות במועד. אלא אם אינו מאמינו למלוח שעברה. או שאין לו מה יאכל למלוח הבאה. חד בר נש אובד תפילוי במועדא אתא לגבי ר' חננאל ושלחיה לגבי ר' אבא בר נתן אי"ל הב לי תפילך וזיל כתוב לך אי"ל רב איזיל כתוב ליה. מתניתא פליגא על רב כותב הוא אדם תפילין ומזוזה לעצמו הא לאחר לא פתר לה בכותב להניח. וטווה על יריכו תכלת לציצתו. רב יהודה בשם שמואל ר' אבהו בשם ר"י טווה ואפילו בפלך. רב אמר טווה בפלך בין לו בין לאחר. מתניתא פליגא על רב וטווה על יריכו תכלת לציצתו הא לאחר לא פתר לה בטווה להניח :

דף יב,ב פרק ג הלכה ה משנה הקובר את מתו שלשת ימים קודם לרגל בטלו ממנו גזירת שבעה שמונת ימים קודם לרגל בטלו ממנו גזירת שלשים מפני שאמרו שבת עולה

דף יג,א פרק ג הלכה ה משנה ואינה מפסקת רגלים עולין ואין מפסקין :

דף יג,א פרק ג הלכה ה גמרא גזירת שבעה סנדל וספן גזירת ל' איחוי וגיהוץ ותגלחת. אי זהו גיהוץ כלי צמר מגוהצין חדשים וכלי פשתן מגוהצין לבנים. ר' חלבו רב חונה בשם רב חל יום שמיני שלו להיות בשבת מגלח ערב שבת היך איפשר תיפתר שגררתו חיה ונתייאשו

מלבקש. ותני כן הרי מי שגררתו חיה. מאימתי מונים
לו משנתיאשו מלבקש מצאוהו איברים איברים מונים
לו משימצא ראשו ורובו. ר' יהודה אומר השזרה
והגולגולת רובו. אמר ר' אבון תיפטר שנסתם הגולל
ערב שבת אם חשיכה. היך אפשר א"ר אחא תיפטר
שסתמו עכו"ם אית דבעי מימר שבאת לו שמועה
קרובה בשבת. ר' אמי הוה ליה עובדא וגילח יום
ל"א. ר' הוה ליה עובדא וגילח יום ל"א א"ר זריקן מן
מתניתן יליף לה ר' אמי דתנין תמן מי שנזר שתי
נזירות מגלח את הראשונה יום ל"א ואת השנייה יום
ששים ואח' א"ר יוסי תמן לשעבר והכא בתחילה. ר'
ירמיה הורי לר' יצחק עטושייא ואית דאמרי לר' חייה
בריה דר' יצחק עטושייא לגלח יום ל' מן
מתניתן. שמונת ימים קודם לרגל בטלו ממנו גזירת ל'
הוא שמיני הוא שלשים. אמר רבי יוסה שנייא היא
תמן שמפני כבוד הרגל התירו תדע לך שהיא כן דאמר
רבי חלבו רב חונה בשם רב חל יום שמיני שלו להיות
בשבת מגלח ערב שבת אין תימר שלא מפני הרגל
התירו מעתה אפי' חל יום שלשים שלו להיות בשבת
מגלח ערב שבת. ועוד מן הדא דתני על כל המתים הוא
שולל לאחר שבעה ומאחה לאחר שלשים. וישלול יום
שבעה ויאחה יום שלשים. אמר רבי חגי די הוה
שמעתא כן ושמעתא כן. תני זו דברי אבא שאול. רב
יהודה בשם שמואל ר' אבהו בשם ר"י הלכה כאבא
שאול ותני כן הלכה כדבריו. ר' בא בשם רב דברי אבא
שאול בין בימים בין גזירות בטלו אבל דברי חכמים
ימים בטלו גזירות לא בטלו מה ביניהון רב חונה אמר
ערב הרגל ביניהון אם גילח ערב הרגל יגלח אחר הרגל
אם לא גילח ערב הרגל אל יגלח אחר הרגל ר"י אמר
אע"פ שלא גילח ערב הרגל יגלח לאחר הרגל. ר' לעזר
הורי לר"ש בר בא לגלח לאחר הרגל ולא ידעין אי

דף יג, ב פרק ג הלכה ה גמרא כהדא דאבא שאול ואין
כהדא דרבנן דברי הכל. ר' לעזר הורי לשמעון בר בא
הרגל עולה למניין שלשים א"ר יוסי אשכחון תלתין

קודמין לשבעה הקובר את מתו שלשת ימים קודם לרגל בטלו ממנו גזירת שבעה. לא אמר אלא ג' הא שנים לא הדא דאת אמר בינו לבין עצמו אבל הרבים אין הרבים מתעסקין עמו ותני כן הקובר את מתו שלשת ימים בתוך הרגל מונה שבעה לאחר הרגל שלשה ימים הראשונים הרבים מתעסקין עמו ד' ימים האחרונים אין הרבים מתעסקין עמו ומלאכתו נעשית באחרים ועבדיו ובהמתו עושין בצינעה במקום אחר. מהו להראות לו פנים ר' יעקב בר אידי בשם ר' חנינה והלא אמרו אין אבל בשבת מפני מה אמרו להראות לו פנים לא מפני הכבוד והכא מפני הכבוד ודכוותה יום אחד לפני הרגל בטלו ממנו גזירת שנים. אבל ביום הראשון אינו נותן תפילין ביום השני הוא נותן תפילין אם באו פנים חדשות חולצן כל שבעה דברי ר' ליעזר ר' יהושע אומר ביום הראשון וביום השני אינו נותן תפילין בשלישי הוא נותן תפילין אם באו פנים חדשות אינו חולצן. אם ביום השני אינו נותן תפילין צורכה מימר מי שמתו מוטל לפניו. אלא בגין דתנא דא תנא דא. רבי זעירה מר עוקבן בשם שמואל רבי זעירא רב ירמיה בשם רב הלכה כרבי ליעזר בנתינה וכרבי יהושע בחליצה. רבי זעירה בעי אם נתן ביום השני כרבי ליעזר מהו שיעשה ר' ליעזר כר' יהושע שלא לחלוץ. אמר ר' יוסי בי ר' בון

דף יד, א פרק ג הלכה ה גמרא וכיני אם נתן ביום השני כר' ליעזר נעשה ר' ליעזר כר' יהושע שלא לחלוץ. אין כיני נאמר הלכה כר' ליעזר. הרי שאין לו מה לוכל ביום הראשון ובשני אינו עושה מלאכה בשלישי הוא עושה בצינעה אבל אמרו תבוא מאירה לשכיניו שהצריכוהו לכך. בר קפרא אמר אפילו בשלישי לא יעשה כל עיקר בר קפרא כדעתיה דבר קפרא אמר אין תוקפו של אבל אלא עד שלשה ימים. ר' אבא בריה דר' פפי ר' יהושע דסיכנין בשם ר' לוי כל תלתא יומין נפשא טייסא על גופא סבירה דהיא חזרה לגביה כיון דהיא חמייא דאישתני זיויהון דאפוי היא שבקא ליה ואזלה

לה. לאחר שלשה ימים הכרס נבקעת על פניו ואומרת לו הא לך מה שגזלתה וחמסתה ונתת בי. ר' חגיג בשם ר' יאשיה מייתי לה מן הכא (מלאכי ב) וזריתי פרש על פניכם ואפילו פרש חגיכם. באותה השעה (איוב יד) אך בשרו עליו יכאב ונפשו עליו תאבל. אריסיו וחכיריו וקבליו הרי אלו עושין איכריו וספניו וגמליו אינן עושין. ר' יהושע בן לוי אמר היתה לו פרה מגמלת בעיר הרי זה עושה א"ל ר' יוסה הדא דאת אמר בהוא דחייב ליה הא בתחילה אסור. שני אחין שני שותפין שני טבחים שני חנוונים שאירע לאחד מהן דבר הרי אלו נועלין את חנותן. וחכיריו ופועליו עושין בצינעה במקום אחר. אבל כל זמן שמתו מוטל לפניו אוכל אצל חבירו אין לו חבר אוכל בבית אחר אין לו בית אחר עושה מחיצה ואוכל אם אינו יכול לעשות מחיצה הופך את פניו כנגד הכותל ואוכל ואינו לא מיסב ואוכל ולא אוכל כל צורכו ולא שותה כל צורכו ולא אוכל בשר ולא שותה יין. ואין מזמנין עליו ואם בירך אין עונין אחריו אמן ואחרים שבירכו אינו עונה אחריהן אמן. בד"א בחול אבל בשבת מיסב ואוכל כל צורכו ושותה כל צורכו ואוכל בשר ושותה יין ומזמנין עליו ואם בירך עונין אחריו אמן ואחרים שבירכו עונה אחריהן אמן. אמר רשב"ג הואיל והיתרתה לו את כל אלו חייבוהו בשאר מצותיה של תורה. חיי שעה התירתה לו חיי עולם לא כל שכן. ר' יודה בר פזי בשם ר' יהושע בן לוי הלכה כרשב"ג נמסר לרבים אוכל בשר ושותה יין נמסר לכתפים כמי שנמסר לרבים אבל בשבת הראשונה אינו הולך לבית הכנסת. בשנייה הולך לבית הכנסת ואינו יושב במקומו בשלישית יושב במקומו ואינו מדבר ברביעית שוה לכל אדם. רבי יהודה אומר אפשר לומר בשבת הראשונה שהרבים מתעסקין עמו. אלא השנייה היא הראשונה השלישית היא השנייה הרביעית היא השלישית. ר"ש אומר אבל בשבת הראשונה הולך לבית הכנסת ואינו יושב במקומו בשנייה יושב במקומו ואינו מדבר בשלישית שוה לכל אדם ר"י בן לוי אמר הלכה כדברי מי

דף יז, ב פרק ג הלכה ה גמרא שהוא מוסיף ימים. הרי שבא ומצא אבל בתוך ביתו בשני ובשלישי משלים עמהן וברביעי מונה לעצמו ר' שמעון אומר אפילו ברביעי משלים עמהן. ר' יהושע בן לוי אמר הלכה כר"ש בשאינו גדול משפחה אבל אם היה גדול משפחה מונה לעצמו כהדא ר' מנא הורי לרבי ארמנייא מכיון שאת גדול משפחה מנה לעצמך. בשלא הוראו לו רוב פנים אבל אם הוראו לו רוב פנים נוטלו למרחץ כהדא רב הונא הורי לאחיו דר' יהודה בר זבדי מכיון שהיראו לו רוב פנים נוטלו למרחץ. הרי שמוליכין אותו ממקום למקום כגון אילין דקברין בבית שריי אית תניי תני אלו שכאן מונין משיצא המת ואלו ששם מונין משיסתם הגולל אית תניי תני אלו ואלו משיסתם הגולל. ר' סימון בשם ר' יהושע בן לוי הכל הולך אחר גדול המשפחה. ר' יעקב בר אחא בשם רבי אסי לחומרין מהו חומרין אם היה גדול המשפחה כאן אלו שכאן מונין משיצא המת ואלו ששם מונין משיסתם הגולל. אם היה גדול המשפחה שם אלו ואלו מונין משיסתם הגולל כהדא גמליאל זוגא דמכת אחתיה סלק הילל אחוה עימיה. א"ל רבי מנא מכיון שאת גדול המשפחה כד תהא סלק גב אחוך הוי שלף סנדלך. הרי שמפנין אותו מקבר לקבר אית תניי תני משיסתום הגולל הראשון אית תניי תני משיסתם הגולל השני. ר' יונה הוה ליה עובדא שאל לר' חנניה חברון דרבנן א"ל משיסתם הגולל הראשון ר' ירמיה הוה ליה עובדא שאל לר' זעירה לר' אמי א"ל משיסתם הגולל השני. אתא לגביה אמר ליה לחומרין הורי לך. ר' יונה ור' יוסה תריהון אמרין הדא דאת אמר בתוך שבעה אבל לאחר שבעה כבר עבר האבל. בשנתנו דעתן לפנותו אבל אם לא נתן דעתו לפנותו משיסתם הגולל הראשון. כהדא גמליאל דיקוונתיה קברוניה כורסאיי גבון. בתר תלתא יומין אימלוכין מחזרא יתיה אתון ושאלון לר' סימון אמר לון רבי סימון בשם ר' יהושע בן לוי מכיון שלא נתתם דעתכם לפנותו משיסתם הגולל הראשון. יישוע אחוי דדוריי הוה ליה עובדא

אתא שאל לר' אבהו א"ל משיסתם הגולל השני. אמר ליה ר' יעקב בר אחא עמך הייתי ושאלתינה לר' אבודמא דמן חיפה אמר משיסתם הגולל הראשון א"ל אנא לא שמעית אין שמעת פוק והורי. מניין לאבל מן התורה שבעה (בראשית נ) ויש לאביו אבל שבעת ימים. ד ולמידין דבר קודם למתן תורה. ר' יעקב בר אחא בשם ר' זעירה שמע לה מן הדא (ויקרא ח) ופתח אהל מועד תשבו יומם ולילה שבעת ימים ושמרתם את משמרת משכן ה' כשם ששימר הקדוש ברוך הוא על עולמו שבעה

דף טו,א פרק ג הלכה ה גמרא כך אתם שמרו על אחיכם שבעה. ומניין ששימר הקב"ה על עולמו שבעה (בראשית ז) ויהי לשבעת הימים ומי המבול היו על הארץ. ומתאבלין קודם שימות המת. אלא בשר ודם שאינו יודע מה עתיד להיות אינו מתאבל עד שימות המת אבל הקב"ה שהוא יודע מה עתיד להיות שימר על עולמו תחילה אית דבעי מימר אלא שבעה ימי אבלו של מתושלח הצדיק. אמר רבי הושעיה (ויקרא י) כי שמן משחת ה' עליכם כשם שנתרויתם בשמן המשחה כל שבעה כך אתם שמרו על אחיכם כל שבעה. ר' אבהו בשם ר' יוחנן (במדבר יב) אל נא תהי כמת. תסגר. מה ימי המת שבעה אף ימי הסגר שבעה. חד ברבי אמר הדא דר"י קומי דרבי שמעון בן לקיש ולא קביל עלוי אמר הכא עבד לה להסגר והכא הוא עבד להחלט דאמר ר"י בשם ר' ינאי אל נא תהי כמת מה ימי המת אינן עולין אף ימי החלט אינן עולין. ר' ירמיה ור' חייה בשם רשב"ל ר' אבהו ר' יוסה בן חנינה בשם רשב"ל (דברים לד) ויתמו ימי בכי אבל משה ימי שבעה בכי שנים אבל שלשים ואית דמחלפין ימי שנים בכי שבעה אבל שלשים. ר' יוסה ר' חייה בשם רבן שמעון בן לקיש רבי יונה ורבי חייה ורבן שמעון בן לקיש בשם ר' יודן נשייא (עמוס ט) והפכתי חגיכם לאבל מה ימי החג שבעה אף ימי האבל שבעה אמר רבי אמי לרבי חייה בר בא אי מה ימי החג שמונה אף ימי האבל שמונה אמר ליה

שמיני רגל בפני עצמו הוא. או מה העצרת יום אחד אף האבל יום אחד אמר ליה מיכן לשמועה רחוקה ותני כן שמועה קרובה יש לה שבעה ושלישים ורחוקה אין לה שבעה ושלישים. אית תניי תני שמועה קרובה בתוך שלישים ורחוקה לאחר שלישים אית תניי תני שמועה קרובה בתוך שנים עשר חודש ורחוקה לאחר שנים עשר חדש ר' אבהו בשם ר"י הלכה כדברי מי שהוא אומר שמועה קרובה בתוך שלישים ורחוקה לאחר שלישים. הרי ששמע שמת לו מת ברגל לא הפסיקו ימי הרגל לצאת עד ששלמו לו שלישים חברייה אמרי מכיון ששמע בתוך שלישים מונה שבעה לאחר שלישים אמר לון רבי יוסה מכיון ששמע בשעה שאינו יכול להתאבל כמי ששמע לאחר שלישים ואין לו אלא יום אחד בלבד. רבי אידי דקיסרין בשם ר"י באת לו שמועה קרובה בשבת קורע למחר ומתאבל אמר רבי חנניה אינו מתאבל. אמר ליה רבי מנא ויש קריעה בלא איבול. שכן על אביו ועל אמו אפילו למחר כמה חייב לקרוע. רבי אבהו בשם רבי יוחנן אפילו טפילה לטפילה אסור בתגלחת כהדא רבי מנא הוה בקיסרין שמע דדמך בר בריה ואזל וספר אמרון ליה לא כן אלפן רבי אפילו טפילה בטפילה אסור בתגלחת אמר לון באינון דהוון גביה אנן לא הוינן גביה. רבי אבודמי בר טובי בשם רבי אבהו ואפילו טפילה לטפילה חייב לקרוע דאמר רבי אבהו (יחזקאל כד) האנק דום מיכן שהוא צריך לצווח. מתים אבל לא תעשה מיכן שהוא צריך להתאבל. פארך חבוש עליך אית דבעי מימר אלו התפילין אית דבעי מימר זה הגיהוץ

דף טו, ב פרק ג הלכה ה גמרא מאן דאמר אלו התפילין אי מה התפילין לשני ימים אף האבל לשני ימים מאן דאמר זה הגיהוץ אי מה הגיהוץ שלישים יום אף האבל שלישים. ונעליך תשים ברגליך מיכן שהוא אסור בנעילת הסנדל ולא תעטה על שפם מיכן שהוא צריך לכסות את פיו. ויכסינה מלרע אמר רב חסדא דלא יהוון אמרין פומיה הוא חשש. ולחם אנשים לא תאכל

מיכן שהקטנים הולכין אצל הגדולים. ומניין שהגדולים הולכין אצל הקטנים א"ר שמואל בר רב יצחק כתיב (ירמיהו יז) כי כה אמר ה' אל תבוא בית מרזח וגו'. תני אלו דברים שאבל אסור בהן כל שבעה ברחיצה בסיכה בנעילת הסנדל ובתשמיש המטה מלספר ומלכבס מלקרות בתורה ומלשנות מדרש הלכות והגדות משאילת שלום ומלעשות מלאכה. מאן תנא אבל אסור ברחיצה כל שבעה רבי נתן. רבי אמי הוה ליה עובדא שאל לר' חייה בא והורי ליה כל שבעה כר' נתן רבי יוסה הוה ליה עובדא שלח לר' בא בר כהן א"ל ולא כן אלפן רבי. רבי אמי הוה ליה עובדא ושאל לרשב"ל והורי ליה כל שבעה כרבי נתן. א"ל ודלמא תרין עובדין אינון. אנן אמרין לה על דר' חייה בר אבא ואתון אמרין לה על דר' שמעון בן לקיש. ועוד מן הדא ר' חמא אבוי דרב הושעיה הוה ליה עובדא שאל לרבנן ואסרין. ר' יוסה בעי היידן רבנן רבנן דהכא או רבנן מדרומא אין תימר רבנן דהכא ניחא אין תימר רבנן דדרומא רברבייה קומוי והוא שאיל לזעירייה. אין תימר רבנן דהכא ניחא אין תימר רבנן דדרומא אתון שריין ואינון אסורין. דתני מקום שנהגו לרחוץ אחר המיטה מרחיצין ובדרום מרחיצין. א"ר יוסה בי רבי בון מי שהוא מתיר את הרחיצה עושה אותה כאכילה ושתייה. הדא דאת מר ברחיצה שהיא של תענוג אבל ברחיצה שאינה של תענוג מותר. שמואל בר אבא עלו בו חטטין אתון ושאלון לר' יסא מהו דיסחי אמר לון ואין לא סחי מיית הוא אין כיני אפילו בטי באב אין כיני אפילו ביה"כ. ר' יוסי בן חנינה ראו אותו טובל. אין לקירויו לא ידעין ואין להקר גופו שאין רחיצת צונין רחיצה לא ידעין. הורי ר' בא בר כהן תנייה. הורי ר' אחא בבא מן הדרך והיו רגליו קיהות עליו שמותר להרחיצם במים. תני אבל ומנודה שהיו מהלכין בדרך מותרין בנעילת הסנדל לכשיבואו לעיר יחלוצו וכן בתשעה באב וכן בתענית ציבור. תני מקום שנהגו לשאול בשלום אבלים בשבת שואלין ובדרום שואלין. ר' הושעיה רבא אזל לחד אתר חמא אבילייה

בשובתא ושאל בון. אמר אני איני יודע מנהג מקומכם אלא שלום עליכם כמנהג מקומינו. רבי יוסי בי רבי חלפתא הוה משבח בי ר"מ קומי ציפוראיי אדם גדול אדם קדוש. אדם צנוע. חד זמן אביליאי בשובתא ושאל בון. אמרין ליה ר' אהגו דאת מתני שבחיה אמר לון מה עבד. אמרו ליה חמא אביליאי בשובתא ושאל בון. אמר לון בעיי אתון מידע מהו חייליה בא להודיענו שאין אבל בשבת דכתיב (משלי י) ברכת ה' היא תעשיר זו ברכת שבת. ולא יוסיף עצב עמה זו אבילות כמה דאת אמר (שמואל ב יט) נעצב המלך על בנו. שמואל אמר פח"ז חובה נת"ר רשות. פריעת ראש חזירת קרע זקיפת המיטה חובה. נעילת סנדל תשמיש המיטה רחיצה רשות. חד תלמיד מן דשמואל שימש מטתו שמע שמואל ואיקפד עלוי ומית אמר להלכה איתאמרת דילמא למעשה. רב אמר ח"ז חובה פ"ן רשות. חזירת קרע זקיפת המטה חובה פריעת ראש נעילת סנדל רשות.

דף טז, א פרק ג הלכה ה גמרא תרין בנוי דק נפקון חד רישיה מגלי ושלח סנדלוי. וחד רישיה מכסי ולביש סנדלוי. ר' יונה סלק לגבי רבי גוריין נפק לגביה לביש סנדלוי. א"ל מה את סבר דילפינן עובדא מינך לא ילפון עובדא מן בר נש זעיר: ומלקרות בתורה. אמר רבי יוחנן (איוב ב) ואין דובר אליו דבר. ואפילו דבר של תורה. א"ל ר' שמעון בן לקיש כל גרמיה אלו תנא לא הוה מיית. מאי כדון כיי דא"ר יודה בר פזי בשם רבי יוחנן בשלא היו יודעין במה לפתוח לו אם בגופו אם בממונו אם בנפש בניו ובנותיו. חד תלמיד מן דרב חסדא איבאש שלח ליה תרין תלמידין דיתנון עימיה איתעביד קומיהון כמין חיוי ואפסקון ודמך. חד תלמיד מן דבר פדיה איבאש שלח ליה תרין תלמידין דיתנון עימיה איתעביד קומיהון כמין כוכבא ואפסקון ודמך. תני אבל שונה הוא במקום שאינו רגיל כהדא ר' יסא הוה ליה עובדא שלח ליה רבי יוחנן תרין תלמידין דיתנון עימיה. אין משום דשרי לא ידעין ואין משום

דלא רגיל לא ידעין. ור' יסא לא רגיל אלא כגון אילין מיליהון דרבנן דבר נש מישתאיל בהון וקיים ליה כמאן דלא רגיל. רבי יוסי בר פיטרס חמוי דרבי יהושע בן לוי קדמיא הוה ליה עובדא שלח ליה בר קפרא תרין תלמידין דיתנון עימיה. אין דשרי לא ידעין ואין משום שהיה להוט אחר התורה לא ידעין. ותניין כן אם היה להוט אחר התורה מותר. על כל דבר האמור בתורה כהן מיטמא ישראל מתאבל הוסיפו עליהם אחיו ואחותו מאמו ואחותו הנשואה מתאבל ואונן אבל לא מיטמא ארוסתו לא מתאבל ולא אונן ולא מיטמא. תני כל שמתאבלין עליו מתאבלין עמו. רב דמכת אחתיה ופקד לחייה בריה א"ל כד תיסליק לגביי הוי שלח סנדלך. רבי מנא הוון בנויי דרבי חנינה אחוי מייתין. אתון ושאלון לרבי יוסי מהו לכפות את המיטה אמר לון לא צריך. מהו לישן על גבי מיטה כפוייה אמר לון לא צריך. מהו לקרות את שמע ולהתפלל אמר לון נישמעינה מן הדא הרי שהיה עסוק עם המת בקבר והגיעה עונות קריאת שמע פורש למקום טהרה ולובש את תפיליו וקורא קריאת שמע ומתפלל. מאימתי כופין את המיטות משיצא המת מפתח החצר דברי רבי ליעזר ורבי יהושע אומר משיסתם הגולל. וכשמת רבן גמליאל כיון שיצא מפתח החצר אמר ר' ליעזר לתלמידיו כפו את המיטות. וכשנסתם הגולל א"ר יהושע לתלמידים כפות את המיטות אמרו לו כבר כפינום על פי זקן. בערב שבת הוא זוקף את מיטותיו במוציא שבת הוא כופן. תני דרגש נזקפת ואינה נכפית ר' שמעון בן אלעזר אומר שומט קלמנטרין שלה ודיו רבי יוסה בשם רבי יהושע בן לוי הלכה כר"ש בן אלעזר. רבי יעקב בר אחא בשם רבי יסא מיטה שנקליטיה עולין ויורדין עמה שומטן ודייו איזו היא מיטה ואי זו היא דרגש אמר ר' ירמיה כל שמסרגין על גופה זו היא מיטה וכל שאין מסרגין על גופה זו היא דרגש. והא תנינן המיטה והעריסה משישופם בעור הדג אם מסרג הוא על גופה לאי זה דבר הוא שפה א"ר לעזר

דף טז, ב פרק ג הלכה ה גמרא תיפתר באילין ערסתא
קיסרייתה דאית לה ניקבן. ומנין לכפיית המיטות ר' י
קריספי בשם ר' יוחנן (איוב ב) וישבו אתו לארץ על
הארץ אין כתיב כאן אלא וישבו אתו לארץ אלא דבר
שהוא סמוך לארץ מיכן שהיו ישנין על מיטות
כפיות. בר קפרא אמר איקונין אחת טובה היתה לך
בתוך ביתך וגרמתני לכפותה אף את כפה
מיטתך. ואית דמפקין לישנא יכפה הסרסיר. רבי יונה
ורבי יוסה תריהון בשם ר' שמעון בן לקיש חד אמר
מפני מה הוא ישן על מטה כפויה כדי שיהא ניעור
בלילה ונזכר שהוא אבל וחורנה אמר מתוך שהוא ישן
על גבי מטה כפויה הוא ניעור בלילה ונזכר שהוא
אבל. אמר איני כופה את המטה הרי אני ישן על גבי
הספסל אין שומעין לו מפני שאמר איני כופה את
המטה אבל אם אמר הרי אני כופה את המטה שומעין
לו. מתניי לא אמרה כן אלא וכשמברין אותו כל העם
מסובין על הארץ והוא מיסב על הספסל בכ"ג הא בכהן
הדיוט לא וברבים הא ביחיד לא. ולא עבדין כן. כפיית
המיטות פעמים עושה ו' ה' ד' ג' בע"ש ששה בע"ש עם
דימדומי חמה חמשה י"ט לאחר שבת ד' שני ימים
טובים של ראש השנה ג'. חד תלמיד מן דר' מנא הורה
לחד מן קריביי דנשיי משהוא זוקפה שוב אינו כופה
כמה ימים היה לו ר' יעקב בר אחא בשם ר' יסא שני
ימים היה לו ר' בא ר' אמי ר' יעקב בר זבדי בשם
ר' יצחק ג'. ר' חנינא בר פפא הורי לכפותה אפילו יום
אחד ואית חמי ליה (מלכים א יג) יען כי מריתה. תני
הדר בפונדק אין מחייבין אותו לכפות דלא יהוון אמרין
חרש הוא. הרי שמת חמיו או חמותו או אחד מקרובי
אשתו אינו כופה לא לכחול ולא לפקוס אלא נוהג עמה
כדרך שהיא נוהגת. וכן היא שמת חמיה או חמותה או
אחד מקרובי בעלה אינה לא כוחלת ולא פוקסת אלא
נוהגת עמו כדרך שהוא נוהג שמואל אמר לא שנו אלא
חמיו או חמותו הא אחד מכל הקרובים לא. ר' בא בר
כהן אמר קומי ר' יוסי ר' יודה בר פזי בשם ר' יוחנן בדר
עמו קם ר' יוסה עם ר' יודה בר פזי א"ל אתה שמעת מן

אבוך הדא מילתא א"ל אבא לא הוה אמר כן אלא דאיתתיה דבר נחמיה מית אתון שאלון ליה מהו לכפות את המטה אמר לון לא צריך. מהו לקרות את שמע ולהתפלל א"ל נישמענה מן הדא הרי שהיה עסוק עם המת בקבר והגיעה עונת קריאת שמע הרי זה פורש למקום טהרה ולובש את תפיליו וקורא את שמע ומתפלל: מפני שאמרו שבת עולה ואינה מפסקת והרגלים מפסיקין ואינן עולין. ר' סימון בשם רבי יוחנן שהוא מותר בתשמיש המיטה. קם ר' ירמיה עם ר' יודה בי ר' סימון א"ל הכין אמרין כל תלמידיו דר' יוחנן לא שמע בר נש מיניה הדא מילתא אלא אבוך. א"ל רבי יעקב אין דאיתאמרת לא איתאמרת אלא מן אילין מיליאי דהכין הכין מילתיה דריב"ל אמר שהוא אסור בתשמיש המיטה. דאמר ר' סימון בשם ריב"ל והלא אמרו אין אבל ברגל אלא שהרבים נוהגין בו בצינעה. מהו בצנעה שהוא אסור בתשמיש המיטה התיבון הרי הרגל הרי הוא אסור בתשמיש המיטה ואינו עולה אף השבת הואיל והיא אסורה בתשמיש המיטה לא תעלה. אמר ר' בא איפשר לשבעה בלא רגל אבל אי אפשר לשבעה בלא שבת:

דף יז, א פרק ג הלכה ו משנה ר' אליעזר אומר משחרב בית המקדש עצרת כשבת רבן גמליאל אומר ראש השנה ויום הכיפורים כרגלים וחכ"א לא כדברי זה ולא כדברי זה אלא עצרת כרגלים וראש השנה ויום הכיפורים כשבת:

דף יז, א פרק ג הלכה ו גמרא דבית ר' ינאי אמרי עצרת עולה שבעה כרגלים. בעון קומי ר' יוסה שלשה לפני העצרת ועצרת שבעה הרי עשרה אלא שלשה לפני עצרת שבעה ועצרת שבעה הרי ארבעה עשר. א"ר יוסי בי ר' וכיני יום אחד לפני עצרת מונה חמשה. לאחר העצרת שנים מונה ארבעה שלשה בטלו ממנו גזירת שבעה. תני אין מראין פנים לא בראש השנה ולא ביום הכיפורים א"ר שמואל בר רב יצחק יום הכיפורים שחל להיות בשבת מראין בו פנים כהדא ר' חזקיה הוה ליה

עובדא סלקין רבנן לגביי מיחמייה ליה אפין בצומא רבא. אמר לון כלום אמרו אין מראין פנים לא בראש השנה ולא ביום הכיפורים לא מפני התפילה שנייא היא יה"כ שחל להיות בשבת שנייא היא יום הכיפורים שחל להיות בחול:

דף יז, א פרק ג הלכה ז משנה אין קורעין ולא חולצין ולא מברין אלא קרוביו של מת ואין מברין אלא על מיטות זקופות ואין מוליכין בבית האבל לא בטבלא ולא באקוטלא ולא בקנין אלא בסלים ואין אומרים ברכת אבילים במועד אבל עומדין בשורה ומנחמין ופוטרין את הרבים:

דף יז, א פרק ג הלכה ז גמרא אמר רבי ירמיה ובלבד קרובין שהן ראויין להתאבל. כהדא דתני חכם שמת קרוביו ואפ"י קרובים שאינן ראויין להתאבל כהדא רבי אבון דמך במועדא ולא גמל ליה רבי מנא חסד והוון ציפוראיי אמרין עד מית שנא. בתר מועדא עבד ליה איקריה. עאל ואמר קומיהון כהדא דתני חכם שמת הכל קרוביו באינן דהוון גביה אן לא הוינן גביה. הקורע מן המלל מן השלל מן הרדיד אינו קרע מן האיחוי ה"ז קרע אי זהו איחוי א"ר אחא כל שאין מקומו ניכר. עשרה קרעים אסורין באיחוי הקורע על אביו ועל אמו ועל רבו שלימדו חכמה ועל הנשיא ועל אב בית דין ועל שמועות הרעות ועל קללת השם ועל שריפת תורה ועל ירושלם ועל בית המקדש. על אביו ועל אמו ועל רבישלימדו חכמה מנין (מלכים ב ב) ואלישע רואה והוא מצעק אבי אבי רכב ישראל ופרשיו. ר' מתון בעא קומי ר' יוחנן

דף יז, ב פרק ג הלכה ז גמרא ומאלישע אנו למידין תורה א"ל מתון מתון מה המת משהוא מסתלק עוד אינו רואהו כך זה משנתסלק עוד לא ראהו כשם שקורעין על החכמים כך קורעין על תלמידיהן אי זהו תלמיד חכם חזקיה אמר כל ששנה הלכות ועוד תורה א"ל ר' יוסי הדא דאת אמר בראשונה אבל עכשיו

אפילו הלכות. ר' אבהו בשם ר"י כל שהוא מבטל עסקיו מפני משנתו. תני כל ששואלין אותו והוא משיב א"ר הושעיא כגון אנן דרבבינן משגחין עלינן ואנן מתיבין לו. אמר רבי בא בר ממל כל שהוא יודע לבאר משנתו ואנן אפילו רבבינן לא חכמין מבארה מתניתן. איזהו רבו כל שפתח לו תחילה דברי רבי אליעזר רבי יהודה אומר כל שרוב תלמודו ממנו רבי יודי אומר כל שהאיר עיניו במשנתו אפילו בדבר אחד. ר' אבהו בשם ר"י הלכה כדברי מי שהוא אומר כל שרוב תלמודו ממנו ולמה לא אמר כרבי יהודה אית תניי תני ומחליף. רבי לעזר קרע על שפתח לו תחילה שמואל חלץ על שהאיר עיניו במשנתו ומה האיר עיניו במשנתו אמר רבי יוסי בי רבי בון בשני מפתחות אחד יורד לאמת השיחי ואחד פותח כיון. מהו יורד לאמת השיחי שהיה שוחה אמה עד שלא יפתח. על הנשיא ועל אב בית דין ועל שמועות הרעות מניין (שמואל ב א) ויחזק דוד בבגדיו ויקרעם וגו'. ויספדו ויבכו ויצומו עד הערב על שאול זה הנשיא. ועל יהונתן בנו זה אב בית דין. ועל עם ה' ועל בית ישראל כי נפלו בחרב אלו שמועות הרעות. על קללת השם מניין (מלכים ב יט) ויהי כשמוע המלך חזקיה את דברי רבשקה ויקרע את בגדיו. מהו לקרוע על קללת העכו"ם מאן דאמר רבשקה עכו"ם היה קורעין ומאן דאמר יהודי היה אין קורעין. תני ר' הושעיה אחד ששמע קללת השם מישראל ואחד ששמע קללת השם חייב לקרוע מה טעמא (ירמיהו לב) הנה אני ה' אלהי כל בשר הממני יפלא כל דבר. מהו לקרוע בזמן הזה רבי יוסי רבי ירמיה בשם רבי יוחנן משרבו הגדפנין פסקו מלקרוע. מהו לקרוע על הכינויים נישמענה מן הדא רבי שמעון בן לקיש היה מהלך באיסרטא איזדמן ליה חד כותיי והוה מגדף והוה קרע. מגדף והוה קרע. נחת ליה מן חמרא ויהב ליה חד מרתיקא גו ליביה א"ל רשע אית לאימד מאנון מספקא לי הדא אמרה שקורעין על הכינויים וקורעין בזמן הזה. על שריפת התורה מניין (ירמיהו לו) ויהי כקרוא יהודי שלש דלתות

וארבעה. מהו שלש דלתות וארבעה תלת ארבע פסוקין כיון שהגיע לפסוק החמישי (איכה א) כי ה' הוגה על רוב פשעיה מיד יקרעה בתער הסופר וגו'. (ירמיהו לו) ולא פחדו ולא קרעו את הגדיהם. הרואה תלמיד חכם שמת כרואה ספר תורה שנשרף אמר רבי אבהו יבא עלי אם טעמתי כלום כל אתו היום. רבי יונה הוה בצור כד שמע דדמך בריה דרבי אבהו אף על גב דאכל גובנא ושתא מיא אסקיה צום ההוא יומא. רבי בא ורבי חונא בר חייה הוון יתיבין אתת נעמיתה וחטפת תפילוי דר' חונא בר חייה צדה רבי בא וחנקה. א"ל רבי חונא בר חייה עוד מעט והיינו באין לידי שריפת תורה. א"ל ואדיין את לזו כן אמר רב ירמיה בשם רב אין קורעין אלא על ספר תורה ששרפו מלך ישראל בזרוע כגון יהויקים בן יאשיהו מלך יהודה וחביריו. עולא ביריא רבי לעזר בשם רבי חנינה הרואה ס"ת שנשרף חייב לקרוע על הגויל בפני עצמו ועל הכתב בפני עצמו מה טעמא (שם) אחרי שרוף המלך את המגילה ואת הדברים את המגילה זה הגויל ואת הדברים זה הכתב. רבי ברכיה רבי חלבו עולא ביריא ר' לעזר בשם ר' חנינה עתיד הקב"ה ליעשות

דף יח, א פרק ג הלכה ז גמרא ראש חולה לצדיקים לעתיד לבא מה טעמא (תהילים מח) שיתו לבכם לחילה לחולה כתיב. והצדיקים מראין אותו באצבע ואומר (תהילים מח) כי זה אלהים אלהינו עולם ועד הוא עינהגינו עלמות. עלמות בעלימות עלמות בזריזות עלמות כאילין עולימתא. תירגם עקילס אתנא סירא עולם שאין בו מות. והצדיקים מראין אותו באמצע ואומר כי זה אלהים אלהינו עולם ועד הוא ינהגנו עלמות הוא ינהגנו בעולם הזה הוא ינהגנו לעולם הבא. ועל ירושלם ועל בית המקדש. (ירמיהו מא) ויבואו אנשים משכם ומשילה ומשומרון שמונה אנשים מגולחי זקן וקרועי בגדים. אחד ששמע שחרבה ירושלם ואחד הרואה את ירושלם בחרבנה חייב לקרוע. הרואה את ירושלם מן הצופים חייב

לקרוע. אית תניי תני מוסיף על הקרע אית תניי תני תחילת הקרע טפח ותוספת כל שהוא ואית תניי תני תחילת הקרע טפח תוספתו שלש אצבעות רבי יוסה רבי ירמיה בשם רבי חייה בר בא ר' חזקיה רבי ירמיה בשם רבי יוחנן הלכה כמי שאומר תחילת הקרע טפח תוספתו כל שהוא. מהו להבדיל קנה שפה רבי ירמיה רבי חייה בשם רבי שמעון בן לקיש (שמואל ב א) ויחזק דוד בבגדיו אין חזקה פחות מטפח. ויקרעם רבי סימון בשם רבי יהושע בן לוי מיכן שהוא צריך להבדיל קנה שפה. מת לו מת קורע. מת לו מת אחר אפילו ששמע על אביו ועל אמו ועל רבו שלימדו חכמה. קורע קרע אחד לכולן. ר' יהודה בן תימא אומר קורע על זה בפני עצמו ועל זה בפני עצמו ובלבד שלא יעשה של אביו ושל אמו תוספת. ולא דא היא קדמיתא אלא שלא יוסיף לא על של אביו ולא על של אמו. ר' חלבו ורב מתנא יוסי בר מנשיא בשם רב הלכה כרבי יהודה בן תימא. מת לו מת קורע מת לו מת אחר מוסיף על הקרע וקורע. עד איכן אמר רבי חנינה עד שהוא מגיע עד טיבורו. תנא חד סב קומי רבי זעירא אפילו נתמנה לו בגד כל שבעה חייב לקרוע אמר ליה רבי זעירא הדא דתימר בשאר הקרובים אבל על אביו ועל אמו אפילו לאחר כמה חייב לקרוע. מת לו מת קורע מת לו מת אחר מרחיק שלש אצבעות וקורע. שלמו מלפניו מתחיל מאחריו שלמו מלמעלן מתחיל מלמטן שלמו אלו ואלו רבי חייה בריה דרבי אדא דיפו אמר נעשה כפוחח. רבי חיננא בר פפא סלק גבי רבי תנחום בר חייה נפק לגביה לביש סנטיריה מהו סנטיריה מאנין דלא חפיתין. א"ל הדא מנן לך אמר ליה הכין הוה רבי סימון רבי עבד. א"ל התפלל עלינו אמר ליה יסוד תורעתך. שכל אותה השנה הדין מתוח כנגד המשפחה. דאמר רבי יוחנן כל שבעה החרב שלופה עד שלשיי היא רופפת לאחר שנים עשר חדש היא חוזרת לתערה למה הדבר דומה לכיפה של אבנים כיון שנתרערה אחת מהן נתרערו כולן. ואמר רבי לעזר אם נולד בן זכר באותה המשפחה נתרפאת כל אותה

המשפחה. מנין שאבל חייב לקרוע מעומד דכתיב (איוב א) ויקם איוב ויקרע את מעילו ויגז את ראשו ר' יודה בר פזי בשם רבי יוחנן מיכן שאבל צריך לקרוע מעומד. אמר רבי יוחנן הורי ר' יסא לשלול למחר כד דמך רבי יסא הורי ר' חייה בר בא לנעול בו ביום אמר רבי זעירה ולא פליגין מאן דאמר ישלול למחר ינעול למחר ומאן דאמר ינעול בו ביום ישלול בו ביום. אמרו לו מת ראובן וקרע ואחר כך אמרו לו שמעון מת הרי כבר יצא ידי קרעו. אמרו לו מת ראובן וקרע ואחר כך אמרו לו קיים היה ומת. אית תניי תני יצא ידי קירעו אית תניי תני לא יצא ידי קירעו מאן דאמר יצא ידי קירעו כבר קרע מאן דאמר לא יצא ידי קירעו שהרי על חי קרע. ועוד מן הדא דתני

דף יח, ב פרק ג הלכה ז גמרא קרע וחזרה בו נשמה אם על אתר אינו צריך לקרוע אם לאחר זמן צריך לקרוע. כמה הוא על אתר כדי דיבור כמה הוא כדי דיבור רבי סימון בשם רבי יהושע בן לוי כדי שאילת שלום בין אדם לחבירו אבא בר בר חנה בשם רבי יוחנן כדי שאילת שלום בין הרב לתלמיד ויאמר לו שלום עליך רבי. ר' יוחנן הוה מיסתמיך על רבי יעקב בר אידי והוה רבי לעזר חמי ליה ומיטמר מן קומוי אמר הא תרתין מילין הדין בבלייא עבד לי. חדא דלא שאל בשלמי וחדא דלא אמר שמועתא מן שמי. א"ל כן אינון נהגין גבון זעירא לא שאיל בשלמיה דרבה דאינון מקיימין (איוב כט) ראוני נערים ונחבאו וישישים קמו עמדו. מי מהלכין חמי ליה חד בית מדרש. א"ל הכין היה ר' מאיר יתיב ודרש ואמר שמועתא מן שמיה דר' ישמעאל ולא אמר שמועתא מן שמיה דרבי עקיבה. א"ל כל עמא ידעין דרבי מאיר תלמידיה דר' עקיבה. א"ל וכל עמא ידעין דרבי אלעזר תלמידי דרבי יוחנן. ומה מיעבור קומי אדורי צלמא. א"ל ומה את פליג ליה איקר עבור קומוי ואסמי עיינוי. א"ל יאות ר' לעזר אבד לך דלא עבר קומך. א"ל ר' יעקב בר אידי יודע את לפייס. ור' יוחנן בעי דיימרון שמועתא מן

שמייה אף דוד ביקש עליה רחמים אמר (תהילים סא) אגורה באהלך עולמים. רבי פינחס ר' ירמיה בשם רבי יוחנן וכי עלת על לב דוד שהוא חי לעולם אלא כך אמר אזכה שיהו דברי נאמרים בבתי כנסיות ובבתי מדרשות. ומה אניס ליה בר טירא אמר האומר שמועה משם אומרה שפתותיו רוחשות בקבר מ"ט (שיר השירים ז) דובב שפתי ישינים ככומר זה של ענבים שהוא זב מאליו. ר' חנינא בר פפא ורבי סימון חד אמר כהן דשתי קונדיטון וחורנה אמר כהן דשתי חמר עתיק אע"ג דהוא שתי ליה טעמיה כפומיה. ואין דור שאין בו ליצנים ומה היו פריצי הדור עושין היו מהלכין אצל חלונותיו של דוד ואומרים אימת יבנה בית המקדש אימתי בית ה' נלך והוא אומר אף על פי שהן מתכוונין להכעיסני יבא עלי שאני שומח בלבי (תהילים קכב) שמחתי באומרים לי בית ה' נלך. (דברי הימים א יז) והיה כי ימלאו ימידך ללכת עם אבותיך אמר רבי שמואל בר נחמן אמר הקב"ה לדוד דוד ימים מליאים אני מונה לך אין אני מונה לך ימים חסירין. כלום שלמה בנך בונה בית המקדש לא להקריב בתוכו קרבנות חביב עלי משפט וצדקה שאת עושה יותר מן הקרבנות מה טעמא (משלי כח) עשה צדקה ומשפט נבחר לה' מזבח:

דף יח, ב פרק ג הלכה ח משנה אין מניחין את המטה ברחוב שלא להרגיל את ההספד ולא של נשים לעולם מפני הכבוד נשים במועד מענות אבל לא מטפחות רבי ישמעאל אומר הסמוכות למטה מטפחות:

דף יח, ב פרק ג הלכה ח גמרא על כל המתים כולן הוא דוחה במטה ואינו מרבה בעסקיו. על אביו ועל אמו מרבה בעסקיו ואינו דוחה במטה. אם היה שעת דוחק או עונות גשמים אפילו על אביו ועל אמו מרבה בעסקיו ודוחה במטה שכל המרבה בעסק על אביו ועל אמו הרי זה משובח. על כל המתים אינו מבדיל קנה שפה שלו אלא על אביו ועל אמו דברי רבי מאיר רבי יהודה אומר כל קרע שאינו מבדיל קנה שפה הרי זה קרע של תפלות. ר' יוחנן פליג עם רבי יודה בתרתיי. רבי יוחנן

שמע דרבי חנינה תשיש סלק בעי מבקרתה גו איסרטא
שמע דדמדך. נחת מן חמריה ואפיק מנא טביי דשובתא
ובזעין

דף יט, א פרק ג הלכה ח גמרא כיי דתנינן תמן כהן גדול
פורם מלמטון וההדיוט מלמעלן. רבי לעזר בשם כהנא
למעלן למעלן מקנה שפה למטון למטה מקנה שפה. רבי
יוחנן אמר למטה ממש ואתיא דרבי ליעזר בשם כהנא
כר' יודה. אין כרבי יודה לא יפרום כל עיקר מאי
כדון. חומר הוא בכהן גדול שאינו מבדיל קנה
שפה. על כל המתים הוא שולל לאחר שבעה ומאחה
לאחר שלשים על אביו ועל אמו אינו מאחה
עולמית. תני בשם רבי נתן האשה שוללת מיד ומאחה
לאחר שלשים על אביה ועל אמה אינה מאחה
עולמית. אי זהו איחוי כאריג. הסולם והקפש אין
מעכבין. על כל המתים אינו קורע אלא העליון בלבד
על אביו ועל אמו אפילו עשרה זה על גבי זה. אין
אפיקרסים מעכבת האשה אינו קורעת אלא העליון
בלבד. תני רבי שמעון בן אלעזר אומר האשה קורעת
את הפנימי והופכתו לאחוריה וחוזרת וקורעת את
השאר. על כל המתים הוא אסור בגיהוץ עד שלשים על
אביו ועל אמו עד שנים עשר חדש. אי זהו גיהוץ כלי
צמר מגוהצין חדשים וכלי פשתן מגוהצין לבנים. על
כל המתים הוא אסור בתגלחת עד שלשים על אביו ועל
אמו עד שישלח פרע או עד שיגערו בו חבריו. רבי
שמואל בר אבודמי דמכת אימיה קומי מועדא תמניא
יומין אתא שאל לר' מנא אמר ליה כל דבר שהוא תלוי
בשבעה ושלשים הרגל מפסיק ברם הכא עד שישלח
פרע או עד שיגערו בו חבריו. על כל המתים אינו מגלה
את לבו אלא על אביו ועל אמו דברי רבי מאיר רבי
שמואל בשם רבי אבודמי בר תנחום מפני שבטלת ממנו
מצות כבוד. על כל המתים אסור לילך בסחורה עד
שלשים יום על אביו ועל אמו עד שיגערו בו חבריו
ויאמרו לו צא עמנו. על כל המתים הוא אסור לילך
בסעודה עד שלשים יום על אביו ועל אמו עד שנים עשר

חדש אם היתה חבורת מצוה או קידוש החדש מותר. הרי שהיה מחליף בגדים כל שבעה חייב לקרוע את כולן. רבי חייה רבא ור' חמא אבוי דרבי הושעיה תריהון אמרין כולהן אסורין באיחוי בר קפרא אמר אין לך אסור באיחוי אלא יום הראשון בלבד. אמר רבי חונא פלוגא אחרת ביניהון מאן דמר כולהן אסורין באיחוי עושה שאר הימים כיום הראשון אפילו יש עליו כמה בגדים חייב לקרוע את כולן מאן דמר אין לך אסור באיחוי אלא יום הראשון בלבד עושה שאר הימים תוספת אפילו יש עליו כמה בגדים אינו קורע אלא העליון בלבד:

דף יט, א פרק ג הלכה ט משנה ובראשי חדשים בחנוכה ובפורים מענות ומטפחות בזה ובזה אבל לא מקוננות נקבר המת לא מענות ולא מטפחות אי זה הוא העינוי שכולן עונות כאחת וקינה שאחת מדברת וכולם עונות אחריה שנאמר (ירמיהו ט) ולמדנה בנותיכם נהי ואשה רעותה קינה אבל לעתיד לבוא מהו אומר (ישעיהו כה) בלע המות לנצח ומחה ה' אלהים דמעה מעל כל פנים וגומר:

דף יט, א פרק ג הלכה ט גמרא רבי תנחום ברבי עילאי דמך בחנוכתא רבי דוסא דמך בריש ירחא דניסן. עבדין ליה איברייא. סברין מימר מן דעתון דרבנן ובדקו ואשכחון דלא מן דעתון דרבנן. רבי קרוספי דמך במועדא ועבדון ליה איברייא. סברין מימר מן דעתיה דרבי אמי. ובדקון ואשכחון דלא מן דעתיה דר' אמי. רבי חלבו רבי בא בר זבדא בשם רב

דף יט, ב פרק ג הלכה ט גמרא אפילו לשעה מן הדא (במדבר כ) ותמת שם מרים ותקבר שם. ואנן חמי רבנן ענין בדיבור'. אמר ר' ירמיה חבירים זריזין הן ואינן באין לידי הספד. תני אין מוליכין חלילין לבית האבל אבל מוליכין חלילין לבית השמחה ולבית המשתה: